

ROČNÍK 15

9. září 2005

V ČÍSLE:

Po půstoletí se znovu objeví atlas podnebí České republiky • V prostorách Na Hradě zahájen provoz některých pracovišť UP • Otázky pro rektorku Univerzity Palackého • Předseda AS UP: Netrpělivě očekávám, kdo bude mým nejbližším partnerem...

Výuka v nadcházejícím zimním semestru se na většině fakult UP zahajuje až 19. 9., nový akademický rok však již začal. Svědčí o tom mj. probíhající zápisy do dalších ročníků: v jedné z učeben Přírodovědecké fakulty se v tomto týdnu zapisovali např. studenti 2. ročníku neučitelského studia chemie, biologie, fyziky aj.

-red-, foto -tj- ▶

Vypršel termín předkládání návrhů na funkci rektora

■ Do 2. 9. 2005 měli členové akademické obce UP možnost předložit písemný návrh kandidáta na funkci rektora UP. Podle informací předsedkyně volební komise Akademického senátu UP prof. J. Riegerové, CSc., bylo podáno celkem šest návrhů na kandidáta na nejvyšší akademický post. Jsou jimi **prof. P. Ambros, Th.D.**, vedoucí Katedry pastorální a spirituální teologie CMTF, **prof. I. Barteček, CSc.**, stávající děkan Filozofické fakulty, **prof. L. Dvořák, CSc.**, současný děkan Přírodovědecké fakulty, **prof. J. Jařab, CSc.**, člen Katedry anglistiky a amerikanistiky FF, senátor, **prof. M. Masláš, CSc.**, nynější prorektor UP pro záležitosti vědy a výzkumu a **prof. F. Mezihorák, CSc.**, nynější děkan Pedagogické fakulty.

Aktuálním úkolem volební komise AS UP, která pracuje ve složení prof. J. Riegerové, CSc., Mgr. J. Langer, Ph.D., Mgr. M. Tomoszek a Mgr. M. Hodulík, je nyní ověřit, zda navržený kandidát splňuje zákonné náležitosti, a do 9. 9. zjistit, zda s kandidaturou souhlasí.

Komise poté sestaví abecední seznam kandidátů na funkci rektora UP a v termínu do 14. 9. 2005 jej zveřejní seznam na úřední desce UP. Volební programy kandidátů budou zveřejněny ve třetím čísle Žurnálu UP 7. 10. Veřejná prezentace kandidátů na funkci rektora UP a diskuse členů akademické obce UP s kandidáty se uskuteční 12. 10. ve 13 hodin v aule Právnické fakulty UP. Před Akademickým senát UP předstoupí kandidáti v den voleb, tj. 19. 10. 2005.

(Podrobné informace o volbách nového rektora UP najdete na adrese: <http://www.upol.cz/odkazy/organ-y-up/akademicky-senat-up/volby-kandidata-na-funkci-rektora-up/>.)

-red-

O studium na UP je trvale vysoký zájem

■ Univerzita Palackého je stále jednou z nejatraktivnějších vysokých škol v ČR. Dokazuje to opakovaně vysoký zájem o studium většiny oborů, jež se na univerzitě vyučují. Téměř 21 tisíc přihlášek podali zájemci o studium pro akademický rok 2005/2006, UP je schopna uspokojit přibližně čtvrtinu z nich.

Na Filozofické fakultě je trvale vysoký zájem zejména o studium psychologie a anglického jazyka. Pedagogická fakulta hlásí nejvyšší poptávku po vzdělání v oblasti speciální pedagogiky pro výchovné pracovníky, respektive učitelství pro 1. stupeň základních škol. Obrovský zájem o studium všeobecného a zubního lékařství doprovází na Lékařské fakultě taktéž vzrůstající zájem o navazující magisterské (zdravotnické-nelékařské) programy, zejména ve studijním programu Ošetřovatelství. Přírodovědecké fakultě se začíná osvědčovat dvoukolové přijímací řízení, největší zájem na této fakultě byl o obory

Matematika-ekonomie se zaměřením na bankovníctví a *Aplikovaná informatika*. Atraktivita Fakulty tělesné kultury vzrostla rozšířením studijní nabídky o nově otevírané obory, jedním z nich byl obor *Ochrana obyvatelstva*. Posлуhači nových studijních oborů začnou za několik dní studovat i na Cyrilometodějské teologické fakultě, ta totiž rozšířila oblast svých laických studií o obor *Humanitní studia*.

O studium práv se ucházelo 2 500 mladých lidí, Právnická fakulta jich však může každoročně uspokojit pouze zhruba desetinu. I tato fakulta nezáůstává pozadu ve sledování vzdělávacích trendů, a tak pro příští akademický rok rozšiřuje počet nabízených studijních oborů. Nejzajímavějším z nich by měl být magisterský program *Evropská studia se zaměřením na evropské právo*. Ten je totiž akreditován nejen na UP, ale také na partnerské univerzitě v Salcburku, a umožňují českým studentům absolvovat semestr v Rakousku.

-rp-

AFO v jubilejním ročníku s rekordní účastí filmových snímků

■ Do čtyřicátého ročníku mezinárodního festivalu *Academia Film Olomouc* přihlásili filmoví tvůrci z celého světa 202 dokumentů. O více jak dvojnásobek tak překonali loňských 98 přihlášek. Samé soutěžní přihlášky, jež vyvrcholily **2.-6. 10.**, se účastní 78 snímků, v porovnání s loňskem je to o 12 dokumentů více.

Své pořady najdou v soutěžní části festivalu jak zájemci o historii, sociologii, psychologii, výtvarné umění, lékařství či zoologii, tak o politologii, etnologii, filmovou historii, divadelní vědu, hudbu, filozofii či dokonce o techniku. Charakteristikou výběru uvedeného počtu snímků je především pestrost. V letošní soutěži nepřevládá žádné dominantní téma (loni palestínsko-izraelský konflikt), mezi dokumenty se však navíc objeví např. tematika tzv. ženské otázky.

Pětičlenná mezinárodní porota, kterou jmenovala rektorka UP a zároveň prezidentka festivalu prof. J. Mačáková, bude ze soutěžních pořadů vybírat nejlepší dokumenty v kategorii *Dokumentární pořad*, *Vzdělávací pořad* a *Vědecký a populárně-vědecký pořad*. Porota má právo udělit velkou cenu AFO a jednu cenu v každé kategorii. Chystá se udělit také Cenu primátora města Olomouce a Cenu hejtmana

Olomouckého kraje, svého favorita ocení i studentská porota. Rada filmů, které budou moci návštěvníci zhlédnout, již získala ocenění na jiných festivalech, příkladem může být polský dokument *Children of Leningradsky* (2004, režie Hanna Polak, Andrzej Celinski), který byl nominován na Oscara, či italský dokument *Good Times* (2004, režie Alessandro Casigoli, Dalia Castel), jenž zvítězil na festivalech dokumentárního filmu v USA, Španělsku a Německu. Z českých dříve oceněných dokumentů bude potom možné zhlédnout např. snímek *Kamenolom boží* (2004, režie B. Rychlík), jenž získal Visegrádskou cenu 2005 a zvítězil na Finále Plzeň 2005 v kategorii dokumentů nad 30 minut.

Největší zastoupení v soutěži bude mít ČR s celkovým počtem 27 dokumentů, dále pak Německo, Slovensko, Francie a dalších jedenáct evropských států. Vyhrát v soutěži se pokusí také dva brazilské a dva kanadské dokumenty, šanci na cenu má s jedním dokumentem také Argentina, Izrael či USA. Jedno ocenění je však známo již dnes – rozhodnutím Vědecké rady UP obdrží letošní Cenu za přínos kinematografii

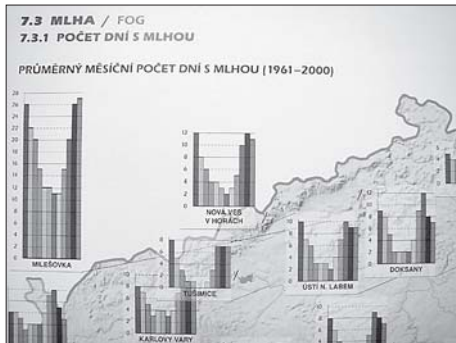
Dokončení na str. 2

Po půlstoletí se znovu objeví atlas podnebí ČR

Pracovníci Přírodovědecké fakulty a Českého hydrometeorologického ústavu (ČHMÚ) v Praze dokončují v těchto dnech největší projekt v oblasti klimatologie za poslední půlstoletí. Souborná studie pod názvem *Atlas podnebí ČR* podává přehled různých klimatických prvků a jevů a jejich vzájemných souvislostí od roku 1961 do roku 2000.

Poslední atlas vyšel v roce 1958. Podle doporučení Světové meteorologické organizace je vhodné informace aktualizovat po 30 letech, u nás to bude již bezmála 50, uvedl doc. V. Voženík, vedoucí Katedry geoinformatiky PíF UP a kartografický garant projektu. Podle něj na publikaci čekají odborníci z oblasti dopravy, zemědělství, stavebnictví, turistiky, územního plánování, pojišťovnictví a dalších oborů. Na základě měření a pozorování v minulých desetiletích totiž mohou určit trendy a směry vývoje ve svých oblastech pro další roky.

Atlas je však určen také široké veřejnosti. Pokud si chce občan například koupit chalupu v určité lokalitě, z publikace se dozví, jak často tam sněží, kolik hodin slunečního svitu ročně jej čeká či jaká je pravděpodobnost zasažení bouří a kroupami. Podobně zemědělci mohou z atlasu vyčíst, kolik v určité oblasti naprší, z které světové strany nejčastěji přicházejí větry, kterým rostlinám se v místě daří nebo jaká je průměrná teplota půdy.

Kniha je také důležitá z pohledu změny světového klimatu a závazků, které vyplývají z příslušné legislativy pro Českou republiku, doplňuje T. Miková, jedna z autorek publikace a tajemnice Národního klimatického programu ČR. Podle ní je o atlas zájem doma i ve světě, a již nyní přišly desítky objednávek, přestože ještě není známa cena a náklad. *Grant zhruba 6 milionů korun z Ministerstva životního prostředí pokryl náklady na přípravu atlasu, nyní jednáme se sponzory o prostředcích na tisk a distribuci*, uvedla Miková. Cena knihy se bude pohybovat kolem 1 000 korun, náklad ještě není přesně určen, ale přesáhne 2 000 kusů.

Prestížní publikace se dělí na 11 kapitol: teplota vzduchu, srážky, sniž, vlhkost vzduchu a výpar, sluneční záření, sluneční svit a oblačnost, tlak vzduchu a vítr, nebezpečné atmosférické jevy, fenologické charakteristiky, teplota půdy, dynamika klimatu a klimatické klasifikace.

Odborníci z ČHMÚ a univerzit v Olomouci, Brně, Ostravě a Bratislavě se snažili zachovat část metodiky z minulého vydání atlasu. Na rozdíl od roku 1958 však atlas vychází i v digitální podobě na CD a má anglickou mutaci. Aby byl srozumitelný nejen odborníkům, je doplněn řadou fotografií a grafů.

-jš-

Přední evropský odborník zavítal poprvé do České republiky

V Uměleckém centru UP se 31. 8. uskutečnil výroční seminář Centra pro léčbu cévních onemocnění mozku Neurologické kliniky LF UP a FNO, v jehož rámci přednášel švýcarský neurolog prof. J. Bogousslavsky. *Návštěva profesora Bogousslavského je pro Olomouc opravdu velice významná. Je to vůbec první návštěva osoby takového formátu v České republice, tedy alespoň v oblasti cévní neurologie*, uvedl lékař Neurologické kliniky MUDr. R. Herzog, Ph.D., který se s prof. Bogousslavským setkal na stáži ve Švýcarsku a jeho návštěvu Olomouce zprostředkoval. Prof. Julien Bogousslavsky vede Neurologické centrum Univerzity nemocnice ve švýcarském Lausanne. Je mimo jiné vicepreziden-

tem výboru Světové neurologické federace a také čestným členem více než dvaceti mezinárodních odborných společností. Je rovněž držitelem řady prestižních mezinárodních ocenění.

Podle informací přednosty Neurologické kliniky doc. P. Kaňovského, CSc., byly hlavním tématem semináře kritéria výběru pacientů s akutní mozkovou příhodou pro určité metody léčby, které umožní odstranit krevní sraženinu a způsobilí uzavřít tepny zásobující mozek. *Roli tedy hraje především doba, která uplyne od prvních příznaků mozkové mrtvice do podání účinné látky. Důležitá je přitom každá minuta*, vysvětlil přednosta.

-eh-, -red-

Perinatální úmrtnost ve Fakultní nemocnici klesla na historické minimum

Lékařům Porodnicko-gynekologické kliniky Novorozeneckého oddělení a Ústavu lékařské genetiky a fetální medicíny Fakultní nemocnice Olomouc se v posledních letech podařilo výrazně snížit počet úmrtí dětí před nebo krátce po porodu. Takzvaná perinatální úmrtnost, která je jedním z mezinárodních měřítek kvality péče, ve FNO klesla za posledních deset let na šestinu původní hodnoty, loni dokonce dosáhla historického minima, kdy takových případů bylo pouze šest z více než sedmnácti set porodů.

Podařilo se nám výrazně zlepšit péči o těhotnou ženu a novorozence. Pomohly samozřejmě nové

léky, přístrojové vybavení, ale především lepší organizace péče při spolupráci s regionálními nemocnicemi, uvedl přednosta Porodnicko-gynekologické kliniky FNO prof. M. Kudela, CSc.

Jeho slova potvrdil i primář Novorozeneckého oddělení FNO MUDr. L. Kantor, Ph.D., podle jehož informací počet úmrtí dětí před nebo do sedmého dne po porodu se začal snižovat už na počátku devadesátých let. *Perinatální úmrtnost u nás nyní patří k nejnižším na světě a je srovnatelná třeba s USA, Japonskem či Švédskem*, dodal. Podle něj lékaři mnohem lépe dokáží předcházet těžké mozkové obrně, slepotě, hluchotě a dalším nemocem, které nezáhdka souvisejí s předčasnými porody. *Těch bohužel přibývá a je to způsobeno celkovým zdravotním stavem společnosti*, konstatoval primář. Podle přednosty prof. M. Kudely mají svůj podíl na velkém počtu dětí s nízkou porodní váhou i vícečetná těhotenství. *Ještě v roce 1994 to byl tak jeden z osmdesáti porodů, nyní je to jeden ze čtyřiceti. My bychom samozřejmě z hlediska zdraví dítěte byli raději, kdyby se toto číslo snižovalo*, dodal přednosta. Tento trend je ale podle jeho slov negativním důsledkem metod asistované reprodukce, které dnes musejí rodičovské páry volit mnohem častěji než dříve.

-eh-, -red-

Rezignace

V souvislosti s výsledky interních auditů na Filozofické fakultě UP vyzvala dne 29. 8. 2005 prof. J. Mačáková, rektorka UP, doc. M. Hirschovou k rezignaci na funkci prorektorky UP pro zahraniční styky a záležitosti vnějších vztahů s tím, že by výkon její funkce skončil 31. 8. 2005. Doc. M. Hirschová k tomuto datu rezignovala.

Podle sdělení děkana Filozofické fakulty UP prof. I. Bartečka ukončí doc. M. Hirschová pracovní poměr na UP k 30. 9. 2005.

-red-

PET/CT: špičková diagnostika ve FNO

Významný krok kupředu v diagnostice a léčbě onkologických onemocnění čeká už za několik měsíců Fakultní nemocnici Olomouc (FNO). Na přelomu roku by totiž měla začít pracovat s novým přístrojem PET/CT, který patří ke světové špičce v diagnostické technice. V České republice mohla dosud výhody spojení pozitronové emisní tomografie (PET) a výpočetní tomografie (CT) využívat pouze pražská nemocnice Na Homolce. Přístroj, který bude zanedlouho instalován ve FNO, je navíc modernější a výrazně zkrátí dobu vyšetření. Lékařům také umožní odhalit nádory v mnohem časnějším stadiu a sledovat, jak je probíhající léčba úspěšná.

Je to jeden z nejučinnějších diagnostických nástrojů současné medicíny, který nabízí jedinečnou možnost kombinovaného vyšetření pomocí dvou zobrazovacích metod. V případě PET se pacientovi nitrožilně podává malé množství radioaktivní látky a získáme tak tomografické řezy tkání celého těla v různých rovinách. Zobrazujeme vlastně rozložení metabolismu v těle, jehož úroveň je právě v rostoucích nádorech nejvyšší. Takže je můžeme odhalit podstatně dříve, než to dokážou jiné metody, popsal přednosta Kliniky nukleární medicíny FNO doc. M. Mysliveček, Ph.D. Metoda CT pak podle jeho slov umožní podrobně zobrazit tvary a strukturu jednotlivých orgánů těla a také patologických procesů. *Pomocí počítače vlastně můžeme spojit obrazy z obou vyšetření a určit tak přesně, ve kterém orgánu se nádor nachází*, vysvětlil přednosta.

Přístroj svým vzhledem připomíná magnetickou rezonanci. Pacient při vyšetření leží na lůžku, které se s ním posouvá skrz detekční prstenec, tedy jakýmsi tunelem. *Celotělové vyšetření trvá asi šestnáct minut. Z takřka devadesáti procent slouží vyšetření pomocí PET/CT k diagnostice onkologických onemocnění, v menší míře se ale využívá i v diagnostice zánětů, v kardiologii, neurologii a psychiatrii*, podotkl doc. Mysliveček. V případě onkologických onemocnění dokáže podle jeho slov zobrazit většinu zhoubných nádorů i jejich metastáz, umí rozlišit zhoubné a nezhoubné bujení, zhodnotí také, v jakém stadiu nádor je. *Monitoruje rovněž léčbu a její úspěšnost*, konstatoval.

Významný je podle jeho slov také fakt, že přístroj umožní lékařům racionálněji léčit. *Například v kardiologii lze s jeho pomocí dopředu určit, zda bude mít pacient užitek z provedení bypassové operace na věncitých tepnách, či nikoliv*, uvedl přednosta. V neuro-psychiatrii lze podle něj PET/CT využít k detekci epileptického ložiska v mozku a také k hodnocení různých degenerativních onemocnění mozku, jako je například Alzheimerova či Parkinsonova nemoc.

FNO pořídí přístroj za 80 milionů korun, dalších 12 milionů investuje do stavebních úprav, které už nyní probíhají. Zkušební provoz PET/CT by měl být v Olomouci zahájen zřejmě v prosinci, plný provoz pak v lednu. Lékaři předpokládají, že ve dvou směnách denně vyšetří kolem šestnácti pacientů z Olomouckého, ale i Moravskoslezského, Zlínského a Pardubického kraje.

-eh-

AFO v jubilejním ročníku...

Dokončení ze str. 1
Albert Maysles, považovaný – společně s bratrem Davidem – za průkopníka dokumentárního stylu direct cinema, spočívajícího v zachycení skutečnosti bez jakéhokoli usměrňování. Olomoucké ocenění si legenda amerického dokumentu a držitel mnoha prestižních cen převeze s největší pravděpodobností osobně.

V průběhu bližšího jubilejního přehlídky se samozřejmě bude bilancovat. Festival se ohlédne do doby vzniku, kdy šedesátá léta byla dobou politického uvolnění a kulturního rozmachu, ve filmu mj. představovaná československou novou vlnou; organizátoři však slibují i možnosti jedinečných setkání s filmářskými osobnostmi, jež se v minulosti festivalového dění zúčastnily, v programové nabídce nebudou chybět taktéž moderované debaty, semináře či hudební pořady a výstavy. (Další informace viz <http://www.afo.cz/>.)

S využitím tiskových zpráv M. Hronová

Kongres teologů věnovaný starozákonní knize Job

■ Ve dnech 29. 8.–1. 9. 2005 se na CMTF UP uskutečnil výroční kongres Pracovní skupiny německy hovořících badatelů v oblasti Starého zákona (oficiální název této organizace zní: Arbeitsgemeinschaft der deutschsprachigen katholischen Alttestamentlerinnen und Alttestamentler).

Pracovní skupinu tvoří učitelé Starého zákona, kteří působí na vysokých školách (popř. emeritní) v Německu, Rakousku a německy mluvící části Švýcarska. Pracovní skupina podporuje bádání v oblasti starozákonní exegeze a snaží se o mezioborovou spolupráci s dalšími teologickými obory. Věnuje pozornost dialogu s exegety jiných křesťanských vyznání a s židovskými interprety biblického textu.

K výměně zkušeností, prezentaci výsledků práce a sdílení záměrů slouží každoročně pořádaný kongres. Ten letošní byl tematicky věnován starozákonní knize Job. Názvy jednotlivých hodinových referátů, po nichž vždy následovala půlhodinová diskuse, umožňují vytvořit si představu o způsobu, jakým se exegeté zabývají biblickým textem. L. Schwienhorst-Schönberger představil čtyři modely interpretace knihy Job. D. Volgger zkoumal na základě dvou významných publikací, zda je kniha Job pastoračně použitelnou, či skeptickou literaturou. F. Sedlmeier srovnával biblický text s podobnými literárními projevy starověkého Orientu. I. Müllnerová se zaměřila na 28. kapitolu jako na ukázkou biblické epistemologie. S. Gillmayr-Bucherová zkoumala vztah literárního rámce k dialogům uvnitř tohoto rámce. H. Rechenmacher upozornil na význam textové kritiky pro překlad detailním rozбором několika textově problematických veršů 29. kapitoly. G. Fischer se pokusil vyzvednout terapeutický význam knihy Job. A. Michel se zabýval problematikou násilí v tomto biblickém spisu. M. Grenzer, který žije a jako pedagog působí v brazilském Sao Paolu, rozebral podrobně zmínky o chudých ve 24. kapitole. G. Langenhorst uzavřel konferenci literárním rozбором několika současných poetických textů, které zpracovávají tematiku knihy Job.

Účast několika českých biblistů znamenala konkrétní projev mezinárodního charakteru vědecké práce v oblasti biblických věd. Zahraniční kolegové, jejichž bádání představuje jeden z vrcholů evropského výzkumu v oblasti starozákonní exegeze, nabídli mnoho impulsů k naší vlastní další práci i ke spolupráci s nimi.

Doc. P. Chalupa, děkan CMTF UP

Stručně

V rámci programu „EU Youth“ se pod záštitou UNESCO klubu Olomouc, člena Národní federace UNESCO klubů ČR, uskutečnilo 31. 8. na Katedře přírodopisu a pěstitelství PdF UP pracovní setkání mladých lidí ze šesti evropských zemí. Seminář byl zaměřen na problematiku ochrany životního prostředí v zemích EU.

***

V pondělí 4. 9. bylo na FF UP zahájeno 12. kolokvium amerických studií, které uspořádala Katedra anglistiky a amerikanistiky ve spolupráci s Českou a slovenskou asociací amerikanistů, tentokrát na téma „Cult Fiction, Films & Happenings“.

***

Ve dnech 5.–6. 9. se v Uměleckém centru UP uskutečnilo setkání knihovníků a architektů na téma „Knihovna a architektura – Interiéry knihoven“. Pracovní seminář pořádala Knihovna UP ve spolupráci s Asociací knihoven vysokých škol ČR.

***

Katedra slavistiky FF UP byla pořadatelem „XVII. olomouckých dnů rusistů“, které proběhly ve dnech 6.–8. 9. na FF UP.

***

Ve čtvrtek 8. 9. byl v prostorách Regionálního centra Olomouc slavnostně zahájen XII. celostátní kongres České společnosti anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny s mezinárodní účastí.

-red-

O rozvojovou problematiku je mezi studenty zájem

■ Zájemci o problematiku rozvojových zemí se tradičně v čase posledních srpnových dní sjíždějí do prostor Univerzity Palackého v Olomouci. Nejnak tomu bylo letos ve dnech 29. 8.–2. 9., kdy proběhl v pořadí již osmý ročník *Letní školy rozvojové pomoci a spolupráce*.

Z. Hlaváčkové a M. Zlomkové z Odboru rozvojové spolupráce a humanitární pomoci MZV ČR, P. Halařovi z Rozvojového střediska při Ústavu mezinárodních vztahů, I. Skácelové a P. Nováčkovi z Agentury rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, o. p. s., či zástupcům nevládních humanitárních a rozvojových organizací letos naslouchalo okolo sto třiceti studentů – převážně vysokoškolských – z celé České republiky. Osmý ročník *Letní školy*, který zorganizovalo Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci s Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Agenturou rozvojové a humanitární pomoci Olomouckého kraje, byl navíc „okořeněn“ exkurzí do uprchlických táborů (Zastávka u Brna a Zbýšov).

Fotografie zachycuje výtvarnou dílnu Azylového zařízení ve Zbýšově, v níž žadatelé o azyl trávi se svými dětmi část dlouhé doby čekání. Více informací z exkurze studentů v uprchlických táborech přineseme v některém z příštích čísel.

Text a foto -map-

V prostorách Na Hradě zahájen provoz některých pracovišť UP

■ Po převzetí objektu bývalé základní školy Na Hradě na jaře t. r. byla část získaných prostor připravena pro akademický rok 2005–2006. V průběhu letních měsíců sem přesídlila Katedra slavistiky FF UP, možnost využívat v uvedeném období některé místnosti dostala také Katedra pastorální a spirituální teologie CMTF.

Podle informací tajemníka FF UP Ing. F. Pěrušky je umístění těchto pracovišť dočasné, a to zatím po dobu trvání akademického roku 2005/2006. Vychází ze záměru Univerzity Palackého zahájit rekonstrukci budovy Filozofické fakulty UP na Křížkovského ul. č. 10, kde se připravují rekonstrukční práce spojené s opravou střešního pláště a podkrovní budovy. Generální opravy budovy Na Hradě se předpokládají po skončení akademického roku 2005/2006.

-red-, foto -tj-

Za docentem Pavlem Čotkem

Ve věku 83 let zemřel 20. července 2005 po krátké těžké nemoci významný olomoucký hudební skladatel a vysokoškolský pedagog Pavel Čotek. Narodil se 12. března 1922 ve Fryšavě pod Žakovou horou, okres Žďár nad Sázavou, studoval na Pražské konzervatoři a vysokoškolské vzdělání v oboru kompozice získal na brněnské JAMU (1965).

Svou záslužnou pedagogickou a organizační činnost vyvíjel zpočátku ve východních Čechách – na hudebních školách ve Slaném, Poličce, Litomyšli a zejména jako ředitel hudební školy v Chocni. V roce 1958 přesídlil do Olomouce a pracoval zde nejprve jako metodik v Krajském vojenském osvětovém středisku. Z podnětu Roberta Smetany nastoupil v roce 1960 na Katedru hudební vědy a výchovy Filozofické fakulty UP a zde se také v roce 1974 habilitoval.

V osmdesátých letech vyučoval na Pedagogické fakultě, odkud odešel v roce 1987 do důchodu. Pro potřeby nově ustavené Katedry muzikologie Filozofické fakulty byl v roce 1991 reaktivován a dalších dvanáct let znovu vyučoval harmonii a kontrapunkt a těšil se přitom mimořádné přízni svých vysokoškolských studentů. V šedesátých a sedmdesátých letech působil i jako příležitostný hudební kritik pro celostátní odborný hudební tisk.

Olomouc jako významná kulturní metropole P. Čotkovi poskytla mnohé tvůrčí inspirace. Postupně rozvinul skladatelskou spolupráci se všemi olomouckými hudebními institucemi a festivaly jako Moravská filharmonie, rozhlas, festival dětských pěveckých sborů *Svatky písní, Olomoucké hudební jaro, Mezinárodní varhanní festival a Podzimní festival duchovní hudby* i pěveckými sbory, komorními soubory a sólisty, jako byli například houslista I. Hřebabětzký, klavírista S. Běhal a sopranistka J. Majtnerová. Podílel se také na aktivitách krajské pobočky Svazu českých skladatelů a koncertních umělců v Ostravě, která pořádala každoroční skladatelské přehlídky *Hudební současnost*, a v devadesátých letech na činnosti *Tvůrčího centra Olomouc*.

Doc. P. Čotek napsal více než osmdesát orchestrálních, komorních, sborových i jiných skladeb. Mnohé z nich byly vydány tiskem, nahrány rozhlasem nebo na gramofonové desky a získaly kritické uznání doma i v zahraničí. Připomeňme alespoň *Symfonické etudy* pro velký orchestr (1965), *Koncert* pro dva hráče na bicí nástroje a orchestr (1967), orchestrální *Glosy* (1974), melodram na Prévertovu báseň *Podobizna ptáka* (1963), písňový cyklus na básně autorů z Vysočiny *Doma* (1968), žesťovou komorní *Dechovou hudbu* (1970), dětské sborové *Solfeggi* s vitálním *Jubilosem* (1979), *Kratochvilky* (1983) a *Prstem po Praze* (1985), Olomouci inspirované *Olomoucké barokní ozvěny* (1993), sborové úpravy lidových písní *Hanacký pěsníček* (1985) a desítku znělek a fanfár k olomouckým slavnostním akcím a hudebním festivalům. Za sborový cyklus *Všemi hlasy* (1975) získal v roce 1977 Cenu Svazu českých skladatelů a koncertních umělců. Po tradičnějších začátcích se v šedesátých letech vyvinul v avantgardního skladatele a konstruktivistu, vypracovávajícího své koncizní a graficky úhledné partitury do nejmenších podrobností. Se stejnou noblesou a elegancí působil i jako člověk a pedagog.

Ač byl nestraník a žil mimo rozhodující centra české hudební kultury, bylo mu za dlouholetou záslužnou hudební pedagogickou a skladatelskou činnost uděleno v roce 1982 vyznamenání Za vynikající práci. Byl rovněž nositelem Zlaté medaile Univerzity Palackého a Ceny města Olomouce. Jeho osmdesátiny byly připomenuty dvěma autorskými večery, konferencí a sborníkem *Hudba v Olomouci. Historie a současnost I. In honorem Pavel Čotek*.

Úspěšný, z vnějšího pohledu poklidný a k tvůrčím úkolům a zápasům soustředěný život Pavla Čotka se naplnil. Jeho dílo a otisk jeho osobnosti tvoří trvalou a nepominutelnou součást dějin hudební kultury našeho města a naší univerzity.

Prof. J. Vičar, FF UP

OTÁZKY PRO REKTORKU UP

V současné době se neaktuálnějším tématem univerzitního života stává výměna vedení UP. Funkční období současné rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., která stojí v čele olomoucké univerzity od roku 2000 (po dvě funkční období), vyprší datem 31. 1. 2006. Přípravy na nové volby jsou tedy již v plném proudu: Akademický senát UP na svém zasedání dne 22. 6. 2005 vyhlásil řízení o návrhu na jmenování rektorem UP; volba kandidáta na nejvyšší akademickou funkci je připravována na 19. 10. 2005.

Využili jsme této významné události ke zhodnocení uplynulého období i pohledu do nejbližší budoucnosti a **prof. J. Mačákové, CSc.**, jsme položili následující otázky:

1. Co nejdůležitějšího se za vaše dosavadní funkční období ve vedení UP podařilo?

2. Jaké hlavní úkoly čekají vašeho nástupce?

3. Jak si představujete svou další budoucnost na univerzitě a fakultě?

Ad 1) Dvě funkční období, která právě končí, představují šest let v čele druhé nejstarší vysoké školy v České republice. Při pohledu zpět mi to na jedné straně připadá jako poměrně dlouhá doba, naplněná nepřetržitou řadou konkrétních událostí, jednání (někdy velmi složitých), rozhodování a rozhodnutí, přípravou nejrůznějších dokumentů. Na druhé straně mi připadá, že je to teprve nedávno, kdy jsem se funkce ujala.

Informace o tom, co se podařilo i nepodařilo, by se měly objevit v Hodnocení UP, které společně se členy vedení univerzity připravujeme, podrobnější zhodnocení bude ovšem vyžadovat jistý odstup.

V období od roku 2000 proběhla na většině fakult úspěšně restrukturalizace a reakreditace studijních programů. Většina studijních programů, které UP nabízí, je ve formě třístupňového studia – tedy bakalářského, navazujícího magisterského a doktorského. Představovalo to obrovskou práci mnoha akademických pracovníků i zaměstnanců. S uspokojením mohu konstatovat, že jsme ve většině případů úspěšně akreditační proces zvládli. Nejsledovanější byla situace na Právnické fakultě, kde jsme v současné době nejen úspěšně obhájili akreditační studijního programu Právo a právní věda, ale získali akreditační pro další dva studijní programy. Tím je do budoucna zaručena dostatečná míra stability a předpoklad pro další rozvoj této fakulty.

Reakreditaci úspěšně prošla většina oprávněných konat habilitační řízení a jmenovaci řízení profesorů.

Dařilo se postupně zvyšovat úspěšnost při získávání prostředků na vědu a výzkum, i když ne rovnoměrně na všech našich fakultách. Domnívám se, že k tomu přispěla i podpora, kterou při přípravě projektů poskytují pracovníci Vědeckotechnického parku UP.

Stále více studentů i akademických pracovníků vyjíždí na studijní pobyt na zahraniční pracoviště a i u nás pobývá na kratší nebo delší dobu více studentů a učitelů ze zahraničních institucí.

Postupně jsme opravili řadu budov a pracovišť UP, rozšířily se a zkvalitnily možnosti

ubytování a stravování jak pro studenty, tak i pro naše zaměstnance. V konečné fázi je příprava výstavby budovy Přírodovědecké fakulty na Envelopě a dostavby Teoretických ústavů LF.

Mohla bych uvádět další příklady našich úspěšných akcí: rozšířili jsme spolupráci se Statutárním městem, s Olomouckým krajem, univerzita se úspěšně podílí na mnoha konkrétních projektech, přibyla různá ocenění – jednotlivců i pracovišť. To všechno je ale zásluhou mnoha konkrétních lidí. Již při nástupu do funkce jsem řekla, že rektor (nebo obecně akademický funkcionář) může vytvářet vhodné podmínky pro práci a studium. O to jsem se snažila, i když to nebylo zrovna snadné.

Ad 2) Vysoká škola má svůj vlastní lýt zaběhaný rytmus, ve kterém se obtížně provádí nějaké rychlé změny. Navazujeme jeden na druhého a snažíme se postupně měnit chod některých věcí. Univerzita Palackého v Olomouci je teď ještě daleko více vystavena konkurenci, nejen v České republice, ale i ve světě. Domnívám se, že bude třeba školu více integrovat, protože jen tak dokážeme připravit vhodnou nabídku studijních programů, zajistit větší úspěšnost při získávání prostředků z různých projektů. Současně bude třeba znovu posoudit vnitřní strukturu jednotlivých studijních programů, aby lépe odpovídaly požadavkům studentů. Daleko více bude třeba podporovat rozvoj kombinovaného studia, distančních forem studia a e-learningu. Základní směřování UP bude zakotveno v připravovaném Dlouhodobém záměru na léta 2006–2010. Brzy budeme mít možnost seznámit se s konkrétními představami jednotlivých kandidátů na funkci rektora.

Ad 3) Působím v různých akademických funkcích od roku 1990, to je dost dlouhá doba. Těším se na to, že se od února 2006 budu daleko intenzivněji věnovat výuce studentů na Ústavu patologické fyziologie LF.

Za odpovědi poděkovala

V. Mazochová

Prof. MUDr. PhDr. Jana Mačáková, CSc.

Poprvé byla Akademickým senátem UP zvolena do funkce rektorky UP v roce 2000, podruhé pro následující funkční období 2003–2006.

V období od roku 1994 do roku 2000 působila jako děkanka Lékařské fakulty UP, v letech 1992–1994 byla pověřena funkcí prorektorky UP pro studijní záležitosti (statutární zástupkyně rektora). V období 1990–1991 byla zvolena předsedkyní AS LF UP a zároveň vykonávala funkci předsedkyně AS UP.

Je absolventkou Lékařské fakulty UP (MUDr., 1966), kde poté působila jako interní aspirantka a v letech 1967–1990 jako odborná asistentka na Ústavu patologické fyziologie LF UP. V roce 1981 absolvovala Filozofickou fakultu UP (PhDr.). V roce 1990 byla jmenována docentkou pro obor Patologická fyziologie, v roce 1998 byla jmenována profesorkou pro obor Patologická fyziologie.

Přednáší a vede semináře a praktická cvičení z patologické fyziologie pro studenty LF UP (v letech 1978–1994 také pro studenty PdF UP), v letech 1979–1994 vyučovala na FF UP v oboru Psychofyziologie a Psychofarmakologie pro studenty FF UP, v letech 1990–1993 vedla výuku patologie na SZŠ Olomouc. Od roku 1993 je členkou dvou oborových komisí doktorských studijních programů.

Je autorkou a spoluautorkou asi 160 odborných vědeckých publikací věnovaných zejména viivu látek na krátkodobou paměť a učení, pěti učebních textů, recenzí, přednášek (citovanost: 56 citací podle SCI). Jako koordinátorka se podílela na realizaci projektu Health Management Education Partnership mezi UP a VCU Richmond (Virginia, USA, 1996–1998).

Je členkou výboru Společnosti pro psychosomatické integrace ČLS, Společnosti pro patologickou a klinickou fyziologii, Českomoravské psychologické společnosti, Společnosti pro psychofarmakologii, International Atherosclerosis Society (I.A.S.) a International Brain Research Organization (I.B.R.O.). Od roku 1998 je členkou komise pro obhajobu doktorských disertačních prací ve vědním oboru klinická patofyziologie ve Slovenské republice, od roku 1991 členkou Vědecké rady UP. Od roku 2000 byla členkou Vědecké rady Jesseniovy lékařské fakulty UK v Martině (SR), od roku 2002 je členkou Vědecké rady Masarykovy Univerzity v Brně. Od roku 2000 do roku 2004 byla členkou Zastupitelstva Olomouckého kraje (Výbor pro vzdělávání Olomouckého kraje). Je členkou Reprezentativní komise MŠMT, do 31. 8. 2005 byla členkou Předsednictva ČKR (místopředsedkyně pro tvůrčí činnost). Je členkou představenstva Mezinárodní sítě žen a LIONS Clubu Olomouc.

Ocenění: Zlatá medaile Univerzity Palackého v Olomouci (1993), Pamětní medaile vydaná v Roce Univerzity Palackého k 50. výročí obnovení a znovootvření olomoucké univerzity (1997), Pamětní medaile při příležitosti připomínky 50. výročí zřízení pomocných technických praporů – vojenských táborů nucených prací, za zásluhy a trvalou pomoc naší organizaci, kterou již několik let projevujete (udělila Ústřední rada Svazu PTP-VTPN ČR, 2002), Bílé okno (udělila Olomoucká koalice neziskových organizací OKNO, 2002), Rytíř řádu akademických palm (Francie, 2004), Kříž svatého Václava (udělilo Zemskou stavovskou unií, 2004).

-red-, foto archiv ŽUP

Celostátní soutěž Česká hlava

V rámci projektu na podporu vědecké a technické inteligence Česká hlava byl vyhlášen již IV. ročník soutěže Česká hlava. Ceny budou udělovány v těchto kategoriích: Národní cena Česká hlava za mimořádné výsledky v oblasti vědy a techniky; Cena Sazky, a. s., za objev či mimořádný počín v oblasti základního nebo aplikovaného výzkumu či technologických inovací; Cena Unipetrol, a. s., Patria; Cena Transgas, a. s., Industrie; Cena Doctorandus; Cena Chance, a. s., Gaudeamus; Cena Nadačního fondu Veolia Naděje; Cena Media.

Soutěž vyhlašuje společnost Caneton, s. r. o., Vinohradská 100, Praha 3 jako realizátor projektu „Česká hlava“ na podporu vědy, techniky, vývoje a poznání a Nadační fond Česká hlava. Národní cena Česká hlava, jejíž finanční ocenění bude činit jeden milion Kč, bude od letošního roku udělována jako oficiální cena české vlády. Laureáta Národní ceny vlády Česká hlava, udělované každoročně českému vědci za mimořádný výsledek dosažený v oblasti výzkumu a vývoje, bude vláda jmenovat na základě doporučení Rady pro výzkum a vývoj.

Slavnostní udílení cen proběhne 10. 11. 2005 v průběhu slavnostního galavečera

„Slavní slavným“ v pražském hotelu Ambassador.

Uzávěrka nominací (na adresu realizátora projektu) je 15. 9. 2005.

Podrobné informace, statut soutěže a složení poroty najdete na webových stránkách www.ceskahlava.cz.

Předseda Akademického senátu UP: Netrpělivě očekávám, kdo bude mým nejbližším partnerem...

Je absolventem optiky Přírodovědecké fakulty UP, doktorát získal v oboru Fyzikální elektronika a optika, kandidaturu potom v oboru Fyzika kondenzovaných látek. Od roku 1998 působí na UP jako docent Aplikované fyziky. Tolik velmi zhuštlá vizitka **doc. R. Kubínka, nového předsedy Akademického senátu Univerzity Palackého**, jehož odborný zájem se ubírá k mikroskopii atomárních sil a nanotechnologiím. Kromě fyziky má však rád také housle a country muziku, volný čas věnuje mj. i lyžování a cyklistice. Nejvíc „pyšný“ jsem nyní na spoluautorství učebnice *Fyziky pro 6. třídu, která byla připravena ve spolupráci s kantory Slovanského gymnázia*, sdělil Žurnálu UP doc. R. Kubínka, který se předsedou Akademického senátu UP stal krátce před vyhlášením Řízení o návrhu na jmenování rektorem UP (25. 5. 2005). V seskupení tří uchazečů uspěl ve třetím kole volby – patrně ruka osudu, možná měl jen šťastnější pravici, když vyňal los, kterým vyhrál předsednictví nad kandidátem z Filozofické fakulty. Volba předsedy AS UP je pro každou vysokou školu bezesporu důležitou událostí – a dobrou příležitostí k rozhovoru:

Pane docente, co vás vlastně vedlo k tomu, že jste přijal kandidaturu na funkci předsedy Akademického senátu UP?

Rozhodně jsem neměl ambice vstoupit na tenký led vrcholné akademické politiky, a zejména ne na její nejvyšší post. Byl jsem však po dvě období zvolen do Akademického senátu PFF UP nejvyšším počtem hlasů a cítil jsem, že mám důvěru i ostatních zaměstnanců a studentů na fakultě. Proto jsem přijal kandidaturu v senátních volbách do AS UP, a poté už jsem měl pocit, že kandidaturu na předsedu Akademického senátu nemohu odmítnout. Byla to výzva, kterou jsem přijal a ve které bych rád přesvědčil sebe i ostatní, že jsem schopen uspět.

Nejen v souvislosti s malou volební účastí do AS UP se zdá, že olomouckou akademickou obec interesuje tento akademický orgán minimálně. I když se následný dotaz může jevit naprosto triviálně, přesto si jej dovoluji položit: K čemu je Akademický senát na vysokých školách dobrý? Jak vnímáte jeho pravomoc a odpovědnost?

Obecně by se dalo říct, že AS UP má vykonávat kontrolní činnost. Jeho význam a pravomoc upravuje § 9 zákona č. 111/98 Sb. o vysokých školách. Už jen to, že AS UP volí rektora, na návrh rektora rozhoduje o organizaci UP a schvaluje její vnitřní předpisy, je natolik významným faktem, že jeho smysl nelze podceňovat. Senátoři AS UP musejí cítit zodpovědnost za svoji činnost akademické obci. Jak je uvedeno ve Statutu UP, „...vlastním svědomím jsou povinni dbát zájmů UP jako celku...“, a pokud budou jeho fakultou vyzváni, měli by se zodpovídat za svoji práci v AS UP senátu domovské fakulty a měli by tlumočit stanoviska fakultních senátů na jednáních AS UP. Malá volební účast je možná dána tím, že mnozí akademičtí pracovníci zpochybňují význam AS UP a nemají zájem podílet se na spolupráci s ním. Chyba je pravděpodobně i na straně senátorů na jednotlivých fakultách, že jeho význam dostatečně nezdůrazňují. Ani mnozí studenti na fakultách nevědí, že takový orgán existuje, jakou má pravomoc, a vůbec netuší, že se mohou přes studentskou komoru senátu podílet na chodu fakulty i celé univerzity. Zde by měli senátoři svoji aktivitu na fakultách zvýšit.

Bezprostředně po svém zvolení předsedou AS UP jste mj. hovořil o budoucí snaze o konstruktivní jednání v AS UP. Jaký je váš osobní názor na efektivitu jednání uvedeného grémia v předchozím volebním období – konkrétně z hlediska schvalování návrhu rozpočtu UP?

Příznám se, že jsem nesledoval jednání předchozího senátu natolik pečlivě, abych ho mohl zodpovědně hodnotit. Že ale bylo potřeba schválit návrh rozpočtu co nejdříve, je vcelku logické. Právě v tomto směru bude nutné výrazně zvýšit efektivitu jednání. Uvedu příklad. V loňském roce bylo fungování oboru Fyzika závislé na výměně investičních prostředků

(kapitálových) za neinvestiční (běžné, tedy provozní). Měli jsme připravený 1 mil. Kč na výměnu s jinou fakultou. K tomu však mohlo dojít až po schválení rozpočtu UP. Proto jsme netrpělivě sledovali, kdy už bude konečně rozpočet schválen. Nakonec k výměně nedošlo, protože koncem roku už byla situace zcela jiná než v jeho průběhu.

Vnímáte jste zdlohouvá loňská jednání o rozpočtu UP jako výsledek nedostatečné komunikace? Jakou máte zkušenost s přenosem a průchodností informací na UP?

S předchozí odpovědí souvisí i odpověď na tuto otázku. Jednáni o rozpočtu jsem skutečně vnímal jako zdlohouvá a myslím si, že svou roli sehrála i špatná vzájemná komunikace mezi AS UP a vedením UP. Cítil jsem to jako „soubor“, komu dojde dříve trpělivost. Údajně však při některém zasedání v roce 2004 nebyl přítomen dostatečný počet senátorů, aby byl rozpočet schválen. Zde je právě vidět, jak důležitá je zodpovědnost každého senátora nejen podílet se na posuzování klíčových záležitostí, ale potom být přítomen i při jejich schvalování přímo na jednáních AS. Průchodnost informací je dána zodpovědností vedoucích pracovníků organizačních jednotek UP. Kritériem kvalitní komunikace bude to, jak rychle budou potom schopni informace přenášet a efektivně řešit.

Akademický senát Přírodovědecké fakulty UP diskutoval v loňském roce (11. 11. 2004) o průběhu schvalování rozpočtu UP na rok 2004. Tehdy se usnesl, že průběh schvalování rozpočtu UP na rok 2004 byl nezodpovědný. Senátoři fakulty v této souvislosti podali návrh na změnu Statutu UP zhruba v tom smyslu, aby třetí hlasování o rozpočtu UP bylo spojeno s hlasováním o odvolání rektora UP. Pro tuto změnu hlasovalo všech 15 přítomných senátorů PFF UP. Usnesení s požadavkem na změnu však – jak Žurnál UP potvrdil bývalý předseda AS UP MUDr. Z. Zlámal – Akademickému senátu UP postoupeno nebylo. Byl byste osobně pro řešení změny?

Ano, to souhlasí. Zmiňovaného jednání jsem byl přítomen, byl jsem i jedním z iniciátorů tohoto návrhu. Opět bych mohl zpětně konstatovat, že to bylo pod dojmem neúspěšné finanční transakce oboru Fyzika. To ovšem neznamená, že bych s tímto návrhem dnes nesouhlasil. Nejednalo se snad přímo o odvolání rektora, ale o vyslovení nedůvěry rektorovi. Dnes však vím, že je třeba hledat vinu i na straně AS, protože ani jeho argumenty nemusejí být dostatečné. Nedostatků v komunikaci je třeba vnímat komplexně, důležité je posoudit jednání obou stran.

V letošním roce – v právě nastávajícím podzimním období – by se měl AS UP aktivně podílet s vedením UP na přípravě „metodiky dělení dotace“ tak, aby počátkem příštího roku již nevznikaly zbytečné diskuse, kolik která fakulta má odvádět na centrální jednotky. To vše bude souviset i s analýzou stavu těchto jednotlivých centrálních jednotek. Víím, že to

nebude jednoduché. Mělo by se k tomu ale přistupovat s nadhledem, protože není možné posuzovat do nejmenších detailů, jak je kdo pro koho prospěšný. Univerzita se – stejně tak její fakulty – musí chovat navenek i uvnitř jako dobře fungující mechanismus. Jednotlivé fakulty by přitom měly zvažovat své možnosti a najít rezervy, jak zlepšit svoji situaci např. zapojením se do nesčetného množství soutěží o granty – dnes již rovněž v rámci evropských fondů. Ideální by bylo, kdyby vedení jednotlivých fakult vytvořilo takové podmínky pro své pracovníky, aby ti cítili silný pocit sounáležitosti s fakultou a měli zároveň zájem o její rozvoj. To je samozřejmě spojeno i s odpovídajícím finančním ohodnocením – ne však v základní, ale v pohyblivé složce mzdy.

Vysoké školy by měly hrát aktivní roli ve veřejné diskusi o společenských a etických otázkách při utváření občanské společnosti. Domníváte se, že Univerzita Palackého tuto roli, jež je obsažena v jedné z vět zákona o vysokých školách, zastává?

Myslím si, že naše univerzita se na utváření občanské společnosti aktivně podílí. Na UP vzniká celá řada konkrétních výstupů, jež mají dopad na celou společnost. Zejména pak v oblasti pedagogické a vědecké. Univerzita vychovává učitele, na kterých bude záviset i vzdělávání dalších generací a stává se rovněž i centrem dalšího vzdělávání těchto učitelů. Přípravuje nové lékaře, právníky, přírodovědce, teology apod. S velkým zájmem jsem např. četl Malé dějiny města Olomouce, které připravili s podporou Statutárního města Olomouce kolegové z Filozofické fakulty. V denním tisku sleduji aktivity kolegů z Pedagogické fakulty zaměřené na podporu handicapovaných spoluobčanů. Docenjuji projekty kolegů z Fakulty tělesné kultury, kteří v rámci center pro využití volného času připravují nejrůznější pohybové aktivity pro veřejnost. Široká je rovněž i nabídka pořadů kateder, které pěstují uměnovědné obory. Na poli vědy dominují svými výstupy v oblasti základního i aplikovaného výzkumu fakulty Přírodovědecká a Lékařská. Nerad bych zapomněl na fakulty zbývající, tedy Právnickou a Cyrilometodějskou, ale o jejich výstupech pro občanskou společnost nemohu fundovaně hovořit. V každém případě je Univerzita Palackého se svým počtem 16 tisíc studentů a téměř dvěma tisíci zaměstnanců největším „podnikem“ v regionu a má být vidět a slyšet. Cestou větší medializace by měla UP předkládat svůj obraz veřejnosti.

Pokud se jedná o veřejnou diskusi o aktuálních otázkách při utváření občanské společnosti, potom mne napadá, že by mohlo být víc slyšet např. univerzitní odborníky, kteří mohou podat výklad Euroústavy, a v široké veřejnosti vyprovokovat zájem o tuto aktuální problematiku.

Blíží se volby rektora UP – v souvislosti s neustálou diskusí na téma kvalita na vysokých školách by čtenáři možná i rádi znali vaše požadavky na kvalitu odbornou, ale i kvalitu charakteru nově zvoleného rektora. Jakého uchazeče budete podporovat?

Netrpělivě očekávám a jsem zvědavý, kdo bude mým nejbližším partnerem. Určitě by to měla být osobnost s jistým odborným kreditem. Já bych rád viděl na tomto postu rovněž i schopného manažera, který bude respektovanou osobou a se svými kolegy na prorektorských místech spojí studenty a zaměstnance UP a bude je motivovat k tomu, aby společně dělali naší univerzitu dobré jméno nejen v regionu a celé ČR, ale rovněž i ve světě.

Ptala se

M. Hronová, foto T. Jemelka

Dny evropského dědictví v Uměleckém centru UP

V průběhu Dnů evropského dědictví, které se uskuteční ve dnech 10.–11. 9. 2005, nabízí Univerzita Palackého prohlídky bývalého jezuitského konviktu (Uměleckého centra UP) pro veřejnost. Prohlídky jsou připraveny po dobu obou avizovaných dnů od 13 do 18 hod. (začátky vždy v celou hodinu, poslední prohlídka v 17 hod., sraz vždy v průjezdu UC UP).

Evropské hry speciální olympiády v atletice – Olomouc 2005

Ve dnech 19.–23. 8. patřil olomoucký atletický stadion Evropským hrám speciálních olympiád v atletice. Tohoto sportovního svátku se zúčastnilo zhruba pět set mentálně postižených sportovců z čtyřadvaceti zemí Evropy včetně České republiky. Za dobu pěti dnů sportovního zápolení proběhlo dvě stě třináct vyhlásovacích ceremonií, přítomno bylo třicet rozhodčích a sto dvacet volentérů. *Jste-li jednou jakkoli zapojeni do organizace této akce, nemůžete přestat, řekl Žurnálu UP za organizační štáb D. Kubík a k jejímu zhodnocení dodal: Evropské hry Speciálních olympiád se povedly podle očekávání, tedy skvěle. Naším hlavním kritériem byla korektnost rozhodování, kompaktnost programu a především spokojenost sportovců. I přes nepřítomnost počasí a – jak je v naší zemi bohužel pravidlem – malý zájem veřejnosti, provázela celé hry nepopsatelná atmosféra – atmosféra radosti z vítězství i zklamání z neúspěchu. Hlavním motorem povzbuzujícím sportovce i organizá-*

tory k skvělým výkonům byla radost ze sportu. Rád bych proto poděkoval atletům z celé Evropy za jejich skvělé výkony a popřál jim mnoho síly a odhodlání do dalších závodů. Volentérům a organizačnímu týmu děkovat nebudu, to již udělali jiní. Volentéři, před vámi smekám! Vaše zapálení pro věc a obětování svého času a někdy i nervů se nedá vyvážit zlatem. Všichni patříme do olympijské rodiny, kde neexistují postižení sportovci, zde existují jen různé druhy sportů a v nich soutěží špičkoví sportovci. Ve sportu přece není důležité, jak sportovec vypadá, ale zda svůj sport dělá s nasazením a láskou.

Hry, které se před několika lety uskutečňovaly za účasti sportovců z patnácti klubů, proběhly v letošním roce – v rámci Světového roku sportu vyhlášeným UNESCO – za účasti mentálně postižených sportovců, jež jsou soustředěni do sto čtyřiceti klubů. Závodníci byli rozděleni podle své výkonnosti do skupin tak, aby proti sobě bojovali sportovci se srovnatelným postižením. Ti, kterým se potom podařilo vystoupit až na stupně vítězů, byli oceněni klasickými medailami, ostatní – protože podle pravidel má každý právo na prožitek z dekorování – obdrželi stužku s označením umístění, jehož dosáhli. Přestože šlo

Víte, co je POSPOS?

všeobecně o sportovní klání, staly se *Evropské hry speciálních olympiád v atletice* taktéž dobrým místem pro setkávání a navazování

kontaktů. Kromě atletického „zápasu“ se závodníci (a nejen ti) zúčastňovali nápaditého kulturního programu, jenž pětidenní zápolení zpestřoval.

Evropské hry speciálních olympiád v atletice uspořádala Fakulta tělesné kultury UP ve spolupráci s Českým hnutím speciálních olympiád a Atletickým klubem Olomouc. Záštitu nad akcí převzal J. Březina, poslanec Evropského parlamentu, ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČR P. Buzková, hejtmán Olomouckého kraje I. Kosatík, primátor Olomouce M. Tesařík, rektorka UP J. Mačáková a M. Jirásek za Český olympijský výbor. Partnerem sportovního svátku byl i Český atletický svaz.

-map-, foto -tj-

Dvě fakulty nabídl v létě druhé kolo přijímacích zkoušek

Zájemci o studium na vysoké škole, kterým se nepodařilo projít sítím přijímacího řízení, se v průběhu prázdnin ještě mohli stát studenty UP. Přírodovědecká a Cyrilometodějská teologická fakulta, které neměly zcela naplněnu kapacitu některých z oborů, vyhlásily druhé kolo přijímacích zkoušek.

Přírodovědecká fakulta jej nabídl zájemcům o studium matematiky, deskriptivní geometrie, chemie, aplikované chemie, fyziky, biofyziky, geologie a ochrany životního prostředí, optiky nebo výpočetní techniky. Uchazeči mohli podávat přihlášky až do 15. 8., druhé kolo přijímacího řízení začalo 5. 9. 2005.

Cyrlometodějská teologická fakulta vypsala druhé kolo přijímacího řízení ke studiu v oborech *Charitativní a sociální práce* a *Sociální a humanitární práce*, realizovaných ve spolupráci s Vyšší odbornou školou CARITAS. Přijímací zkoušky proběhly v závěru srpna.

-red-

Letní škola slovanských studií podevatenácté

Více než sto zájemců z dvaadvaceti zemí se zúčastnilo Letní školy slovanských studií (LŠSS), který byl letos zahájen 24. 7. Studenti jejího již 19. ročníku přijeli tentokrát nejen z evropských zemí a USA, ale také z méně tradičních koutů světa – kromě Francouzů, Němců, Italů či Bulharů navštívili Olomouc také Mexičané či Jemenci.

Letní kurzy češtiny probíhaly na sedmi úrovních pokročilosti, od naprostých začátečníků po velmi pokročilé. Začátečníci a mírně pokročilí se vzdělávali v našem mateřském jazyce na bázi jazyka cizího. Studenti zde kromě nových jazykových znalostí získali přehled o českých dějinách, literatuře a hudbě. Zájemcům byl nabídnut rovněž doplňkový kurs ruštiny.

Vědomostní o této zkratce překvapují především ti, kteří se 21. 6., něco kolem desáté dopoledne pohybovali – ať už s houslemi, banjem či kytarou – v prostorách nádvoří Děkanátu Přírodovědecké fakulty UP. V tento červnový den si *POSemestrálně POSeděli pracovníci Přírodovědecké fakulty UP*, aby se za hudby a zpěvu ve vlastní režii rozloučili s akademickým rokem 2004/2005. Voněl prý i kabanos. . .

Na snímku zleva: RNDr. J. Molnár, CSc., proděkan pro studijní, sociální a pedagogické záležitosti, doc. RNDr. R. Kubíněk, CSc., vedoucí Katedry experimentální fyziky a předseda AS UP a doc. RNDr. T. Opatrný, Dr., vedoucí Katedry teoretické fyziky a člen Redakční rady ŽUP.

-map-, foto archiv PrF UP

Aktuální téma: migrace

Na problematiku migrace, charakteristiku nově přichozích imigrantů, možnosti jejich začlenění do společnosti a efektivní interkulturní komunikaci byl zaměřen vzdělávací seminář pořádaný kabinetem interkulturních studií při Katedře sociologie a andragogiky FF UP pod názvem „Interkulturní dovednosti a jejich využití ve styku s migranty“. Interaktivní seminář nabízející jak teoretické znalosti, tak i praktická cvičení rozvíjející interkulturní dovednosti a umění úspěšně jednat s imigranty, se uskutečnil ve dvou červencových termínech a byl určen zaměstnancům úřadů, neziskových organizací, státní správy, sociálním a pedagogickým pracovníkům a dalším zájemcům.

Seminář vytvořil prostor pro výměnu zkušeností a názorů, hledal odpovědi na otázku, proč lidé migrují, jaké jevy migrací provází a jak může stát či region na frekventovanou přítomnost imigrantů reagovat. Zaměřil se na popis migrační situace, aktuální trendy, hlavní imigrační komunity a status imigrantů, přičemž zohlednil zejména tzv. nové imigrantské skupiny. Jeden z bloků seznámil účastníky s různými rovinami integrace na úrovni kulturní, sociální-ekonomické a občansko-politické v kontextu integrační politiky ČR a také na příkladech vybraných zemí Evropské unie. Seminář propojil teoretické znalosti s rozvojem praktických dovedností tak, aby účastníci byli schopni s cizinci efektivně komunikovat, doplnil Mgr. D. Topinka, jeden z lektorů semináře.

Kromě vědomostí a interkulturních dovedností získali účastníci také osvědčení FF UP o absolvování kurzu.

(Více informací o zaměření a činnosti kabinetu interkulturních studií při Katedře sociologie a andragogiky FF UP přineseme v příštím čísle.)

-red-

Ve spolupráci s Uměleckým centrem UP byly pro účastníky LŠSS pořádané projekce českých filmů s komentářem; víkendy pak zpestřily výlety na historicky a kulturně významné lokality na Moravě, jeden z víkendů v průběhu Letní školy slovanských studií strávili studenti v Praze.

O letní kurzy češtiny na Univerzitě Palackého projevují zájem většinou studenti nebo profesori bohemistiky a slavistiky, ale také lidé, kteří potřebují znát češtinu, protože v České republice pracují nebo budou pracovat, případně zde chtějí studovat.

Konkurenci pro olomouckou Letní školu je obdobná akce pořádaná Univerzitou Karlovou. V Olomouci však studenti oceňují především klidné prostředí, neformální atmosféru, individuální přístup učitelů, velkou vstřícnost organizačního štábu, ale v neposlední řadě také volný přístup k internetu.

-rp-, -red-

Nedostáváte Žurnál?
Nebo jej dostáváte se zpožděním?

Distribuci univerzitního týdeníku na jednotlivé fakulty a další součásti UP si zajišťují tato pracoviště sama. Žurnál UP je vkládan do schránek jednotlivých fakult Rektorátu UP vždy v pátek dopoledne a od té chvíle tam čeká na odvoz. Ve stejný den ráno bývá zpravidla k dispozici ve své internetové podobě (<http://oldwww.upol.cz/UP/On-linezurnal/zurnal.php>).

-red-

Botanik světové třídy oceněn Pamětní medailí UP

Henry A. van Onckelen, profesor antverpské univerzity a přední světový odborník v oblasti rostlinných růstových regulátorů, byl v průběhu července hostem Laboratoře růstových regulátorů PŘF UP. Při této příležitosti ocenilo vedení UP jeho dlouhodobou spolupráci s odborníky z Katedry botaniky PŘF UP *Pamětní medailí UP*. Za účasti prorektora UP prof. M. Mašláňe, děkana PŘF UP prof. L. Dvořáka a zástupců Laboratoře ji převzal 14. 7. v pracovně rektorky UP (viz snímek).

Prof. H. A. van Onckelen se významně zasloužil o rozvoj české vědy. Postgraduální studenti Katedry botaniky PŘF UP mají díky němu možnost podílet se na vědecké práci přímo na pracovišti v Antverpách. Prof. H. A. van Onckelen má značný podíl na výchově nové generace českých vědců, nespolečuje pouze s olomouckými vědci, podílí se rovněž na výzkumech Ústavu experimentální botaniky Akademie věd ČR, těsné vztahy má s Mendelovou zemědělskou a lesnickou univerzitou v Brně a dalšími ústavami.

Tímto oceněním jsem nesmírně potěšen a jsem rád, že jsem mohl přispět nejen novými vědeckými poznatky, ale též takto rozvíjet vztahy mezi Českem a Belgií, uvedl prof. van Onckelen. Belgičan si naši zemi velmi oblíbil, přirostla mu k srdci česká mentalita a v neposlední řadě i české pivo.

Výzkumy, které probíhají v našich laboratořích, mají přímý vliv na náš každodenní život. Moderní zemědělství se bez regulátorů neobejde. Jsou to v podstatě látky upravující vývoj a růst rostliny, lze je též zjednodušeně chápat jako rostlinné hormony. Nebýt regulátorů, nepochutnali bychom si na banánech. Právě díky látkám tohoto typu dozrávají u nás zelené banány dozřelá, přibližně zjednodušeně podstatu oboru prof. M. Strnad, vedoucí hostitelské Laboratoře růstových regulátorů PŘF UP.

-rp-, -red-, foto -tj-

▲ *Ústav teorie a praxe ošetrovatelství LF UP byl pořadatelem základního kurzu na téma **Bazální stimulace**, který se uskutečnil ve dnech 24.–26. 8. v posluchárně Neurologické kliniky LF UP.*

-red-, foto -tj-

Zaměřeno na potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti

Katedra společenských věd PdF UP ve spolupráci s Velvyslanectvím USA v ČR, Informační kanceláří Rady Evropy a Olomouckým centrem otevřeného vzdělávání pořádala ve dnech 21.–25. 8. 2005 tradiční Letní školu pro učitele občanské výchovy, občanské nauky a základů společenských věd. Téma letošního, již 12. ročníku znělo *RVP v praxi učitele výchovy k občanství – se zaměřením na potírání rasové a národnostní nesnášenlivosti*. Letošní počet účastníků byl rekordní, celkem 145, z toho 19 lektorů. Šlo o učitele ze ZŠ, SOU, SOŠ, gymnázií, pracovníky z pedagogických center, pracovníky ČSÍ a o studenty z PdF a FF UP.

V současnosti probíhá reforma školství, o které bohužel veřejnost příliš neví. Cílem reformy, zjednodušeně řečeno, je odklon od memorování množství učiva ke kompetencím, tj. k propojení znalostí, dovedností a postojů (učivo nemá být již jediným cílem, ale má sloužit jako prostředek pro výstupy). Reforma ruší dosud užívané osnovy v základním školství a nahrazuje je školním vzdělávacím programem (ŠVP), který vychází z nově vytvořeného Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Málo informací mají také samotní kantoři. Dostali sice k dispozici RVP, ale mnohdy neví, jak ŠVP, který si musí každá škola udělat sama, vytvořit. V době, kdy se naše země po mnoha letech izolace vrací do Evropy (loňský vstup do EU), je národnostní problematika aktuální. Učitelé mají ve svých třídách děti z různých kultur, se kterými je nutno se seznámit, musí zabránit rasové či národnostní nesnášenlivosti. Děti z odlišného prostředí mají jiné zvyky, tradice, jiné způsoby chování, které mnohdy mohou vést k nedorozumění. Proto se ukázalo téma tohoto ročníku letní školy aktuální a potřebné. Cílem bylo ukázat účastníkům nejnovější poznatky ve společenských oborech, seznámit je s metodami, které mají za úkol vychovávat žáky k toleranci, poradit při začleňování těchto metod a projektů do ŠVP.

Vysokou úroveň Letní školy zajistili svým vystoupením kvalifikovaní odborníci z ČR, ze Slovenska i z Maďarska. Již exkurze, která proběhla prvního dne, naplňovala téma letní školy. Navštívili jsme Muzeum J. A. Komenského v Přerově s výstavou *Přerovské*

povstání 1. 5. 1945. Šachovu synagogu s projektem *Zmizelí sousedé*, který se zabývá osudem lidí zmizelých během války, i židovský hřbitov v Holešově. Následující den proběhla prezentace návštěvníků Letní školy, jejich uvítání a slavnostní zahájení celého programu děkanem PdF UP prof. F. Mezihořákem, CSc., vedoucím Katedry SV PdF UP M. Hořínkem, Ph.D., a zástupci MŠMT ČR a kulturním atašé Velvyslanectví USA v Praze, paní Susan Corke.

Další dny probíhaly formou přednášek, pracovních dílen, výstav a filmové projekce. Přednášky se zabývaly různými otázkami, např. poměry po největším světovém konfliktu (prof. V. Nálevka, CSc., z Ústavu světových dějin FF UK), situací kolem menšin, jejich problémy, kulturou, zvyky (Mgr. V. Sekyt z Úřadu vlády, I. Žádor z University of Pecs aj.), ekonomickou situací, přípravou na budoucí povolání (M. Ředínová, vedoucí programová manažerka Junior Achievement), politickým vývojem (prof. V. Dvořáková, CSc., z VŠE Praha, M. Hořínek, Ph.D., PhDr. O. Volenec, CSc.), okolnostmi vzdělávání (Mgr. L. Jarkovská z Gender centra FSS MU Brno, M. Šrámek z organizace HEURÉKA Zlín), o Radě Evropy (PhDr. D. Beková, ředitelka Informační kanceláře Rady Evropy v Praze). Přednášky měly velký ohlas, protože byly v drtivé většině případů velmi zajímavé, poučné a poutavé. Po každé přednášce probíhala diskuse, do které se aktivně zapojovali všichni účastníci.

Po přednáškách následovaly pracovní dílny. Zde si účastníci mohli vybrat podle stupně školství, ve kterém působí. Zabývaly se např. židovskou problematikou (Mgr. M. Zahradníková ze Vzdělávacího a kulturního centra Židovského muzea v Praze), RVP (PhDr. V. Horská z VUP Praha, PhDr. M. Bezchlebová z NÚOV Praha), výchovou k občanství (prof. E. Mistrík, CSc., PhDr. V. Dúbravová z Komenského univerzity v Bratislavě, PhDr. M. Mičienka z Czech Partners). Pracovní dílny měly většinou praktický charakter, což jim přidávalo na kouzlu. Učitelé se zde seznámili s novými metodami práce s prameny, s projekty, aktivitami na uvolnění i poznávání sebe navzájem, s radami, které se jim budou jistě hodit při práci s RVP.

P. Holánek, PdF UP

Těloolomouc 2005

Pod organizační patronací Fakulty tělesné kultury Univerzity Palackého se ve dnech 24. 8.–27. 8. uskutečnilo pracovní setkání tělovýchovných pedagogů a všech těch, kteří se zabývají výchovou a vzděláváním v oblasti pohybu. Počet účastníků šestého ročníku „Těloolomouc“ byl obrovský – mezi necelými sedmi sty odborníky byli i zástupci z USA (Valdosta State University), Francie, Polska, Slovenska, Rakouska a samozřejmě též zástupci českých mateřských, základních, zvláštních, středních a vysokých škol, sdělil k zájmu o již tradiční shromáždění doc. F. Mazal, proděkan pro další vzdělávání a podporu výuky FTK UP.

Pořadatelům a účastníkům se tak již po šesté podařilo vytvořit prostor pro spojení teorie a praxe a pro přínosný kontakt všech účastníků, tělovýchovných pedagogů a pracovníků institucí zaměřených na děti a mládež. Aktéři letošního běhu, jenž přivítal zhruba 74 lektorů, se při seminářích či ukázkách mohli setkat i s mnoha zajímavými osobnostmi – Sportovní halu UP navštívili např. mistři světa ve sportovním aerobiku L. Valouch, J. Strakoš a D. Holzer. Cílem účastníků setkání byla výměna zkušeností z různých oblastí tělesné výchovy a sportu, pohybu a zdraví a ukázky nejrůznějších přístupů a pojetí ve školní i mimoškolní výchově. Aktuální snahou byl pak pokus zdůraznit důležitost pohybu, zdraví, tělesné výchovy a sportu v životě člověka i společnosti.

Uvedené setkávání se zrodilo v Olomouci v roce 1995, a to z iniciativy pracovníků Katedry učitelství tělesné výchovy FTK UP. Na základě pozitivní olomoucké zkušenosti potom vznikaly i další podobná setkávání – *Tělopraha*, *Tělobartošovice*, *Tělokopřív-nice* aj. Svým rozsahem, obsahem i zájmem o něj

však pro tělovýchovnou veřejnost zůstává *Těloolomouc* stále nejatraktivnější.

-map-, foto -tj-

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Kongres České ortodontické společnosti

V prostorách Regionálního centra Olomouc (RCO) se ve dnech **6.–9. 10. 2005** uskuteční *Kongres České ortodontické společnosti*, který pořádá Česká ortodontická společnost za spoluúčasti Univerzity Palackého a v odborné spolupráci s Klinikou zubního lékařství Lékařské fakulty UP. Hlavními přednášejícími v průběhu čtyřdenního maratónu přednášek a posterů budou prof. L. Dermaut (Belgie), prof. A. M. Kuijpers-Jagtmanová (Holandsko) a prof. N. Erverdi (Turecko). Slavnostní zahájení kongresu, jehož prezidentem a vedoucím vědecké komise je doc. M. Spidlen, Ph.D. (Klinika zubního lékařství LF UP), proběhne 6. 10. v RCO.

Více informací na www.orthodont-cz.cz.

Katedra romanistiky FF UP pořádá
ve dnech
15.–16. 9. 2005

XIV. setkání českých a slovenských romanistů.

Katedra pedagogiky s celoškolskou působností PČF UP a Česká asociace pedagogického výzkumu (CAPV) pořádají konferenci

Pedagogický výzkum: reflexe společenských potřeb a očekávání?

kteřá se uskuteční v prostorách
Pedagogické fakulty UP
ve dnech **13. a 14. 9. 2005.**

(Více informací viz

<http://www.kpg.upol.cz/data/capvakt.pdf>.)

Kurz Distanční minimum – nabídka osmi míst

Pro zaměstnance Univerzity Palackého otevírá Centrum distančního vzdělávání UP další kurz Distančního minima. Nabídka kurzu *Distanční minimum DMOL0512* se v současnosti nabízí bezplatně osmi zaměstnancům UP. Kurz proběhne v době **od 6. 10. do 14. 12. 2005.**

Podrobnosti o jeho náplni naleznete na www.cdvi.upol.cz, odkaz Kurzy – Distanční minimum. V případě zájmu vyplňte elektronickou přihlášku do kurzu na webových stránkách CDV UP. Kontaktní osoba: Mgr. M. Všetulová, manažerka kurzu, tel. 585 631 129, e-mail: monika.vsetulova@upol.cz.

Vyhlášení veřejných soutěží ve výzkumu a vývoji

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy vyhlašuje veřejné soutěže na řešení projektů programů výzkumu a vývoje „Výzkumná centra“ (1M) a „Centra základního výzkumu“ (LC).

Veškeré informace a plné znění vyhlašovaných programů podpory výzkumu a vývoje lze získat na internetových stránkách MŠMT na adrese www.msmt.cz v části Výzkum a vývoj v ČR, Programy na podporu výzkumu a vývoje.

Uzávěrka přijímání návrhů projektů MŠMT je 14. 10. 2005 ve 14.30 hodin.

Restaurace Zbrojnice v provozu

Po delší odmlce se v září tohoto roku opět uvádí do denního provozu restaurace *Zbrojnice*, která sídlí v areálu Tereziánské zbrojnice – Informačního centra Univerzity Palackého – na Biskupském náměstí v Olomouci.

Restaurace v novém, barevném kabátě nabízí cenově přístupná denní menu i stálý a nápojový lístek.

Zajímavé prostředí klenutých stropů restaurace (70 míst) a salonku (25 míst) se nabízí k pořádání nejen pracovních setkání a promocií, ale taky pro soukromé akce (svatby, křtiny).

V suterénu restaurace bude po rekonstrukci v nejbližší době otevřen Student club Zbrojnice.

Restaurace je v provozu od pondělí do soboty od 9.30 hod. do 24 hod.

UNIVERZITNÍ PRACOVISŤE INFORMUJÍ

Onkochirurgická sekce České onkologické společnosti

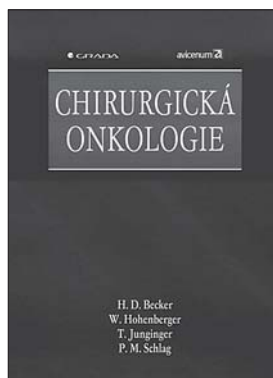
Diagnostika a léčba nádorových onemocnění patří k neaktuálnějším problémům současné medicíny. Chirurgické obory se účastní na diagnostice a léčbě více než dvou třetin onemocnění zhoubnými nádory a chirurgická terapie je nedílnou součástí kombinované onkologické léčby i paliativní péče o onkologicky nemocné. Postavení chirurgických oborů v rámci onkologie u nás v současnosti neodpovídá proporcím zastoupení chirurgické péče o onkologicky nemocné. Toto bylo důvodem pro založení sekce onkochirurgie při České onkologické společnosti. Na základě korespondenčních voleb sekce byl zvolen devítičlenný výbor a tříčlenná revizní komise. Předsedou výboru se stal prof. M. Duďa, DrSc. (Olomouc), místopředsedou prof. J. Ža-

loudík, CSc. (Brno), jednatelem prof. M. Ryska, CSc. (Praha), a předsedou revizní komise doc. J. Leybold, CSc. (Brno).

Sekce zahájila svou činnost 27. 3. 2002 a vytyčila si následující hlavní cíle: působit na pomezí onkologie a chirurgie a přispívat tak k součinnosti a komunikaci mezi oběma obory; dosáhnout uznání onkochirurgie jako profíla erudovaného chirurga v rámci své specializace v České onkologické a České chirurgické společnosti, formálně uznaného či neformálně fungujícího v postavení ordináře pro onkochirurgii; posílení role chirurga v multidisciplinární spolupráci, s přínosem pro všechny zúčastněné obory a zejména pro chirurgicky léčené nemocné.

Nové publikace v onkochirurgii

Sekce iniciovala překlad moderní německé monografie kolektivu autorů *Chirurgische Onkologie* (Georg Thieme Verlag 2002). Vedoucím překladatelského kolektivu a pořadatelem knihy je **prof. M. Duďa, DrSc.**, a na překladu se podílelo i dalších osm pracovníků naší Lékařské fakulty a Fakultní nemocnice Olomouc – prof. M. Dlouhý, CSc., II. chirurgická klinika LF a FNO – doc. P. Bachleda, CSc., prim. MUDr. A. Gryga, CSc., prim. MUDr. P. Hartl, doc. J. Heřman, Ph.D., doc. M. Jarošová, CSc., doc. Č. Neoral, CSc., MUDr. M. Pach, CSc. Překlad pod názvem *Chirurgická onkologie* vydalo nakladatelství Grada Publishing (853 stran) a kniha byla prezentována na velkého zájmu odborné veřejnosti a tisku na

XXIX. *Brněnských onkologických dnů* 26. 5. 2005. Jde o první soubornou monografii tohoto druhu v našem písemnictví, která by měla být významným pomocníkem všem odborníkům, kteří se touto problematikou zabývají.

V současné době vydává stejný nakladatelství monografii **doc. K. Vysloužila, CSc.**, z II. chirurgické kliniky LF a FN Olomouc – *Komplexní léčba nádorů rektu* (194 stran). Tato publikace zpracovaná na základě rozsáhlých zkušeností autora pojednává o jednom z nejčastějších zhoubných onemocněních v naší populaci.

Prim. MUDr. A. Gryga, CSc.,
II. chirurgická klinika LF UP

Z Botanické zahrady PŘF UP

Botanická zahrada PŘF UP otevřela 18. 8. novou expozici s názvem „Rizikové rostliny v životním prostředí“. Projekt, který vznikl za podpory magistrátu města Olomouce, seznamuje návštěvníky s některými běžně pěstovanými pokojovými rostlinami, které mohou být jedovaté.

V tropickém skleníku Flora Olomouc, a. s., dále instalovali pracovníci Katedry botaniky PŘF trvalou expozici rostlin čeledi zázvorovitých, v citrusovém skleníku pak trvalou expozici hmyzožravých rostlin.
-red-, foto -tj-

Archiv UP opět poskytuje své služby

Archiv Univerzity Palackého, který byl od 4. 3. 2005 po badatelskou veřejnost uzavřen, je opět v provozu. V průběhu uplynulého období byly ukončeny generální opravy, jejichž cílem bylo odstranit závažné technické problémy, které se vyskytly v prostorách depozitářů Zbrojnice (IC UP). Jak uvedl ředitel Archivu UP PhDr. P. Urbášek, sanaci omítek a zavedením klimatizace jsou problémy univerzitního archivu v současnosti vyřešeny. Od 1. 9. 2005 jsou návštěvní hodiny Archivu UP v pondělí (12–15 hodin) a ve středu (8–11.30 hodin); po dohodě s pracovníky AUP je možné vykonat badatelskou návštěvu i mimo uvedené dny.

-red-

Katedra judaistiky FF UP zve

Ve dnech 26. 9.–7. 10. 2005 bude hostem kabinetu judaistiky FF UP **prof. Kurt Schubert**, věhlasný odborník v oboru judaistika, zakladatel a nestor vídeňské judaistiky, známý českým čtenářům a badatelům svými publikacemi přeloženými do češtiny (*Židovské náboženství v proměnách věků*, Vyšehrad, Praha 1999; *Ježíš ve světle tradiční židovské literatury*, Vyšehrad, Praha 2003; *Dějiny Židů*, NS Svoboda, Praha 2003; *Bible a dějiny*, Trinitas, Svitavy 2000).

Prof. K. Schubert bude přednášet denně (vyjma 28. 9.) od 11.30 do 13 hod. ve Freskovém sále (Wurmova 7) na téma *Jüdische Geschichte und jüdische Identität (vom babylonischen Exil bis zur Gegenwart)* a povede denně od 15 do 16.30 hod. v posluchárně č. 8 na Katedře germanistiky FF UP seminář na téma *Haskala-Literatur, besonders Achad Ha'am*.

Přednášecím a jednacím jazykem bude němčina!

Využijte jedinečné příležitosti seznámit se s jedním z největších žijících judaistů! (Prosíme zejména studenty germanistiky o hojnou účast!)

Pozn.: Studenti judaistiky se mohou do obou kurzů zapsat do STAGU pod kódy KGN/Schp1 (přednáška) a KGN/Schs1 (seminář). Za prokazatelné absolvování cyklu přednášek a cyklu seminářů (bez ukončení zkouškou či zápočtem) získají studenti jeden kreditní bod. Budou-li studenti chtít zakončit cyklus zkouškou/zápočtem, zapíší se pod kódem KGN/Schp3 a KGN/Schs3 a získají – na základě podmínek, které se formulují po dohodě s vedoucími jejich kmenových kateder – tři kredity.

Jubilejní světobod RNDr. Josefa Tilicha, CSc.

Fyzikové mají v letošním Světovém roce fyziky nepočítá důvodů k oslavám. V Irsku si připomínají kulaté výročí narození Sira Williama Rowana Hamiltona (4. 8. 1805–2. 9. 1865), vědecká komunita po celém světě pak

▲ J. Tilich při oslavách PřF UP 28. 11. 2003

annus mirabilis 1905 Alberta Einsteina, kterého tenkrát vlaky na nádraží pod okny patentového úřadu v Bernu inspirovaly (mimo jiné) k slavné speciální teorii relativity. V září o tři léta později göttingenský matematik Hermann Minkowski ušil teorii svého bývalého žáka elegantní geometrický háv čtyřrozměrného časoprostoru, jehož jednotlivé (světové) body, neboli události uspořádány v časové posloupnosti, tvoří světový čar. Za sto let jsme si již zvykli na to, co na úsvitu 20. století zdaleka nebylo samozřejmé: že čas je „relativní“ a různými pozorovateli utíká jinak. Jak Einsteina teorie relativity, tak Hamiltonova teoretická mechanika se významně dotýkají i jednoho výročí v naší olomoucké univerzitní vztažné soustavě.

V roce 1935 se narodili např. Elvis Presley, Erich von Däniken, Luciano Pavarotti a Woody Allen. V úterý 3. září toho roku britský závodník Sir Malcolm Campbell se svým automobilem *Blue Bird* o výkonu 2,500 koňských sil v americkém Utahu poprvé pokořil rychlostní hranici 300 mil za hodinu (asi 484 km/h). Týž den se ve slováckých Bojkovicích v rodině lékaře narodil RNDr. Josef Tilich, CSc. Vyrůstal v Holešově, kde maturoval na tamějším gymnáziu. Svůj život nezasvětil podle rodinné tradice medicíně, ale po studiu oboru Obecná fyzika na MU v Brně nastoupil v roce 1958 jako asistent a od roku 1961 jako odborný asistent na Katedru teoretické fyziky v Olomouci. V roce 1980 obhájil kandidátskou práci na téma *Didaktické problémy speciální teorie relativity*, vedl autorský kolektiv oceněný cenou Českého literárního fondu za *Slovník školské fyziky* (SPN, Praha 1988). Jeho zásadové postoje a vysoký morální kredit mezi kolegy i studenty jej dovedly k nemalému podílu na změnách, jimiž naše *alma mater* prošla počátkem devadesátých let minulého století. Do širšího povědo-

mi akademické obce se zapsal v letech 1990–1995 jako proděkan PřF UP a v letech 1995–2000 jako prorektor UP pro studijní záležitosti.

Světovára dr. Tilicha je univerzitně košatá v pravém slova smyslu, dotýká se mnoha oborů a tvůrčích zájmů. Kromě již uvedených, řadu let brilantně přednášených fyzikálních disciplin, zmiňme především jógu, transpersonální psychologii, filozofii, etiku, umění (od veršotepectví až k malování) a přirozeně jejich mezioborové souvislosti.

Co popřát oslavenci k dosažení světobodu odpovídajícímu 6,6225 × 10¹⁹ cm vlastního času? Především pevné zdraví, neboť jeho elán, optimismus, nadhled, laskavost a nevyčerpatelná zásoba výběrových anekdot jsou pro nás, kteří tu a tam jeho světovára protněme, důkazem, že některé číselné údaje jsou vsuknutky relativní.

Mgr. L. Richterek, Ph.D., KTF PřF UP, foto T. Opatrný

Blahopřejeme!

▲ Blahopřejný dopis obdržel při příležitosti významného životního jubilea prof. L. Dvořák, CSc., děkan Přírodovědecké fakulty UP. V prostorách Rektorátu UP mu 11. 7. blahopřála mj. rektorka UP prof. J. Mačáková.

-red-, foto -fj-

Děkan Lékařské fakulty UP vypisuje výběrová řízení

na obsazení míst:

- **odborného asistenta nebo asistenta Ústavu soudního lékařství a medicínského práva s částečným úvazkem 0,40;** kvalifikační požadavky: VŠ vzdělání lékařského a právního směru, předpoklady k získání titulu Ph.D., pedagogické schopnosti, předpoklady pro vědeckou a publikační činnost, znalost světového jazyka, morální bezúhonnost;
- **odborného asistenta nebo asistenta Ústavu mikrobiologie s částečným úvazkem 0,10;**
- **odborného asistenta nebo asistenta Ústavu lékařské biofyziky;**
- **odborného asistenta nebo asistenta Ústavu imunologie;**
- **dvou odborných asistentů nebo asistentů Neurologické kliniky s částečným úvazkem 0,30 a úvazkem 0,50;**
- **osmi odborných asistentů nebo asistentů III. Interní kliniky s částečným úvazkem 0,09;**
- **docenta pro výuku Infekčního lékařství s částečným úvazkem 0,10;**
- **tří odborných asistentů nebo asistentů Oční kliniky s částečnými úvazky 0,20.**

Kvalifikační požadavky: VŠ v oboru, atestace vítána, pedagogické schopnosti, předpoklady pro vědeckou a publikační činnost, znalost světového jazyka, morální bezúhonnost.

Příhlášky, doložené osobním dotazníkem, životopisem, fotokopiemi dokladů o kvalifikaci a přehledem vědecké a publikační činnosti, zašlete do 25. 9. 2005 na Děkanát LF UP, personální referát, tř. Svobody 8, 771 26 Olomouc.

PŘEČETLI JSME ZA VÁS

(...) *Třeba postgraduální studium v medicíně probíhá tak, že se určí kritéria, za kterých může člověk získat hodnost Ph.D., což je vědecký titul, který nahradil někdejší CSc. Měl by mít vyšší úroveň než před lety, měl by vyjadřovat schopnost tvůrčího vědeckého myšlení, určitou metodologickou zdatnost. Ta by se měla ověřit tím, že žadatel před tím projde nějakým mezinárodním křtem ohněm, třeba učiní objev, který by mu publikovali v nějakém renomovaném zahraničním časopise a podobně. Taková kritéria jsou například v neurovědách na Karlově univerzitě. Jsou stanoveny i další podmínky, které uchazeč musí splnit. Jenže všechna tahle kritéria je schopna splnit jen nepatrná část těch, kdo by se takovým titulem rádi ozdobili. A tak se začnou hledat všelijaké výjimky a „možnosti obchvatu“. A vy k témuž titulu můžete na některé univerzity dojet řádově snadněji než na jiné. Zůstaneme-li u neurovědy, tak na Karlově univerzitě je to dost obtížné a kdo tím projde, může se zdatností ve vědecké práci srovnávat s kýmkoliv v zahraničí. Ve stejném oboru na univerzitě v Olomouci a částečně i v Brně to jde ale nesrovnatelně snadněji. (...)*

Prof. C. Höschl: Na diagnózu se neptejte!, In: Ekonom, č. 31, 4.–10. 8. 2005

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Toxikologická sekce České společnosti pro experimentální a klinickou farmakologii a toxikologii ČLS JEP ve spolupráci s Toxikologickou sekcí slovenské farmakologické společnosti SLS, Českou společností soudního lékařství a soudní toxikologie ČSL JEP, Lékařskou fakultou UP a Českou společností chemickou pořádají

ve dnech 14.–16. 9. 2005

10. mezioborovou česko-slovenskou toxikologickou konferenci, věnovanou nedožitým

90. narozeninám prof. F. Šantavého, DrSc.

Konference bude zaměřena na následující oblasti: toxicita léčiv, lékové interakce; klinická a soudní toxikologie; toxické látky v potravinách; experimentální metody; molekulární mechanismy toxicity; nežádoucí účinky některých látek ve fytopřípravcích a doplňcích stravy.

Místem konání konference jsou Teoretické ústavy LF UP, areál FNO, Hněvotínská 3, Olomouc.

(Více informací viz <http://www.toxcon2005.upol.cz/>)

Rektorka UP vyhláší soutěž o Cenu rektorky UP za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů

v roce 2005

- a) vydanou tiskem;
- b) předloženou jako rukopis či umělecké dílo.

Cena rektorky Univerzity Palackého se uděluje za práce v oboru a) biomedicínských věd; b) matematiky; c) přírodních věd; d) pedagogických a psychologických věd; e) jazykovědy a literární vědy; f) věd o umění; g) muzikologie; h) ostatních společenských věd; i) za realizaci uměleckého díla.

Autor oceněné práce obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP. Cena nemusí být udělena v každém z vyhlášených oborů.

Přihlásit je možno seminární (ročníkové), diplomové a jiné studentské práce (do soutěže nebudou přijaty práce, které již byly přihlášeny v minulých letech), popřípadě jejich ucelené části. Přihlášeny mohou být i práce, které se neúčastnily soutěže na fakultách.

Práce předkládají jejich autoři ve třech vyhotovených ve standardní úpravě (pevně spojené listy) současně s vyjádřením konzultanta a přihláškou, která je k vyvednutí na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu. Konzultant také navrhne dva oponenty. Realizace uměleckého díla se může doložit fotografickým, případně jiným záznamem. Práce se odevzdávají na úseku prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu.

Práce ucházející se o Cenu rektorky UP se předkládají do 30. září 2005. Prorektor vyzývá dva oponentské posudky, jimiž doplní materiály pro jednání komise.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené práce posoudí a vybrané práce navrhne rektorce UP k ocenění.

Rektorka UP vyhláší Cenu rektorky pro nejlepší sportovce z řad studentů UP pro rok 2005.

Cena rektorky se uděluje jednotlivcům za nejlepší sportovní výsledky, kterých dosáhli v akademickém roce 2004/2005.

Návrhy na ocenění mohou podávat všichni členové akademické obce UP v Olomouci.

Ocenění obdrží finanční odměnu ve výši 3 500 Kč formou mimořádného stipendia z centrálních prostředků UP.

Návrhy se předkládají do 30. září 2005 na úsek prorektora pro záležitosti vědy a výzkumu, kde je k dispozici i návrhový list.

Komise jmenovaná rektorkou UP předložené návrhy posoudí a navrhne studenty k ocenění.

Mgr. P. Bilík: *Univerzity by měly prověřit jazykovou připravenost svých pedagogů a podobné programy nabídnout ve větší míře...*

Malta – ostrovní stát ležící ve Středozemním moři jižně od Sicílie na křižovatce cest mezi Gibraltarem, Suezem, Sicílií a Tuniskem – je jednou z mála skutečně dvoujazyčných zemí na světě. Angličtina byla oficiálním jazykem souostroví vyhlášena již na počátku 19. století, až v roce 1934 byla – jako další oficiální jazyk – uznána také maltština. Oběma jazyky dnes hovoří prakticky celý národ, anglický jazyk se zde vyučuje již od prvního stupně, britské noviny a ostatní periodika – stejně tak jako televize a rádio – řadí svou sledovanost bezprostředně za maltskou. Prostřednictvím odborně vyškolených učitelů, jež zajišťují maltsko-britský systém vzdělávání, se dnes mj. jazykově „dovybavují“ tisíce těch, jež pocítují bariéru hovořit a psát v angličtině. Jak Žurnálu UP potvrdila Mgr. D. Růžicková, projektová manažerka Střediska distančního vzdělávání FF UP, také olomoucká univerzita kooperuje s jednou z maltských jazykových škol. Spolupráce s jazykovou školou inlingua Malta vznikla na základě setkání vedoucí Střediska distančního vzdělávání FF UP Ing. RNDr. L. Cimbálikové a ředitelky inlingua Malta Kathleen vom Schloss Cremona v rámci zahraničního workshopu na téma celoživotní vzdělávání. Při výběru vhodných partnerů pro projekt „Zvyšování jazykových kompetencí vyučujících FF UP“ a pro další spolupráci bylo na Maltě osloveno zhruba 15 jazykových škol, které jsou sdruženy v asociaci FELTOM (Federation of English Language Teaching Organisations Malta). Asociace FELTOM byla zřízena za účelem garantování kvality jazykového vzdělávání na Maltě a funguje jako poradní orgán Ministerstva vzdělávání a Ministerstva turismu. Jazyková škola inlingua Malta byla vybrána jako nejhodnější kandidát pro spolupráci s naší univerzitou nejen díky kvalitně zpracované nabídce, ale i z důvodu úzkého kontaktu s University of Malta. Účastníci projektu jazykového vzdělávání na FF UP navštěvují na University of Malta odborné přednášky a semináře, což vede k další meziuniverzitní spolupráci, komentovala vznik spolupráce Mgr. D. Růžicková. Filozofická fakulta Univerzity Palackého s využitím programu Leonardo da Vinci (projekt mobility) nabízí svým učitelům, lektorům a manažerům zajímavou možnost, jak si vylepšit jazykové schopnosti. Dosud ji využilo sedm zaměstnanců, dalších devět se chystá vycestovat začátkem října. „Hozené rukavice“ se např. chopil Mgr. P. Bilík z Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP Olomouc, jenž Žurnálu UP poskytl následující rozhovor:

Čtyřtýdenní program, jehož jste se účastnil v měsíci únoru 2005 na Maltě, byl zaměřen na zvyšování jazykových kompetencí. Byl určen především učitelům a manažerům FF UP, jež chtějí vyučovat v anglickém jazyce, mj. i těm, kteří se podílejí na odborné přípravě studijního programu Euroculture. Jaký motiv byl však konkrétně vaší „hnací silou“?

Zásadní zkušeností byl minulý semestr, kdy jsem začal s přednáškami v anglickém jazyce. Ukázalo se, že mé povytce pasivní a konverzační jazykové schopnosti nejsou pro takovou příležitost ideální a že je nutné intenzivně opakovat. „Maltská“ příležitost se jevila jako malý zázrak v pravou chvíli. Mimořádně – maltské jazykové školy jsou plné evropských manažerů, lékařů, učitelů, středoškolských studentů. Jsem přesvědčen, že by univerzity měly prověřit jazykovou připravenost svých pedagogů a nabídnout ve větší míře podobné dovedčivé programy, jaké ho jsem se účastnil mj.

Zástupy pedagogů vysokých škol jste nezaznamenal?

Na Maltě jsou tisíce, možná desetitisíce studentů jazykových škol, jen těžko lze odhadnout, kolik je mezi nimi vysokoškolských pedagogů a jsou-li začleněni do nějakého institucionálního rámce. Převážná většina našich spolužáků však pocházela ze školské a komerční sféry a jejich pobyt byl hrazen z firemních či soukromých zdrojů. Důvody jsou podle mého názoru jednoduché – univerzitního personálu je, obecně vzato, poměrně málo, jistě ale hraje svou roli náš skluz vzhledem k západní Evropě, kde je jazyková vybavenost na vyšší úrovni. Odstupňování je téměř geograficky úměrné – lékaři z Kazachstánu, studenti z Ruska a Ukrajiny evidentně dohánějí ještě větší deficit. Navíc jsem byl zahraničními kolegy ujištěn, že jejich univerzitní jazykové kurzy většinou míří do dražších a atraktivnějších lokací, na Floridu nebo do anglických měst a letovisk, což by pro rozpočet našeho programu zřejmě bylo neúnosné. Malta je z jejich pohledu zkrátka relativně levnou příležitostí, které se většinou chopí jiná sociální skupina.

Projekt běží na základě spolupráce s jazykovou školou inlingua Malta. Ta byla vybrána mj. na základě referencí studujících, kterých se týkalo vedení výuky a úrovně výuky euroangličtiny – můžete popsat jazyk zvaný euroangličtina?

Inlingua Malta je certifikovanou součástí největší sítě jazykových škol na světě se sídlem ve Švýcarsku. Jejich metoda není nijak závratně originální, jde zkrátka o výuku s důrazem na tematizované celky. Stěžejní je slovní zásoba a výslovnost vycházející z *british english*. Tu se snaží chránit i sami Malťané – jejich angličtina je ale ve výsledku natolik ovlivněna internacionálními vlivy, že se z ní stává typická *euro english*, angličtina srozumitelná celému kontinentu.

A jaké je tedy vaše (subjektivní) hodnocení vedení výuky touto školou?

Úroveň výuky závisí na tom, jakého výsledku dosáhnete u vstupního testu, a opravdově i na tom, jak zdatní jsou vaši spolužáci a z které země přicházejí. Já sám jsem byl velmi spokojen, a to především s komunikativností lektorů.

Jak probíhal jeden studijní den?

Dopolední výuka v osmičlenné skupině byla zaměřená na gramatiku, odpoledně se každému z nás

věnoval jeden učitel. Součástí výuky byl i mimoškolní program a návštěvy univerzity, které mnohdy daly víc, než sama škola.

Snad veškeré náklady spojené se stáží byly hrazeny z grantových prostředků (ubytování, letenky, plná penze, výuka, doprovodný program...) a prostředků FF UP (studijní volno). Ubytování bylo např. garantováno v hostitelských rodinách – jak jste byl spokojen s tou svou?

Za exkluzivní podmínky, které se pro nás podařilo zajistit Středisku distančního vzdělávání FF UP, se sluší dodatečně poděkovat. Naše pozice na Maltě se blížila významu VIP, ovšem nejen díky proplaceným službám, ale především kvůli mimořádně dobré organizaci a nadstandardním kontaktům, které management Střediska vybudoval.

Ubytování v rodinách mělo své velké výhody (čeština nepřicházela v úvahu...), ale i úskalí. Já osobně jsem měl malinko smůlu a přes pověstnou maltskou pohostinnost jsem si některá práva vydobyl až po několika dnech.

V závěru stáže jste obdržel osvědčení, jež hovoří o absolvovaných kurzech a dosažené jazykové úrovni. Vyjma tohoto dokumentu – co pro vás čtyřtýdenní pobyt na Maltě dnes, s několika měsíčním odstupem, znamená?

Znamená další zkušenost s novým evropským prostorem a jeho specifiky a problémy, posílení „jazykového sebevědomí“, navázání kontaktů. A v neposlední řadě jsem o něco víc hrdý na svou alma mater. Domnívám se totiž, že sama organizace naší „mise“ působila jako velmi důstojná reprezentace univerzity, navíc jsme při srovnání maltských a našich akademických poměrů nedopadli nejhůře. Konkrétně srovnání podobně zaměřené katedry, jako je ta, na niž působím, je pro nás lichotivě snad ve všech myslitelných ohledech.

Ptala se

M. Hronová

Zdroj info: <http://www.malta-info.cz/malta/historie.htm>

CO MOŽNÁ NEVÍTE...

Literární poklady versus zoologie

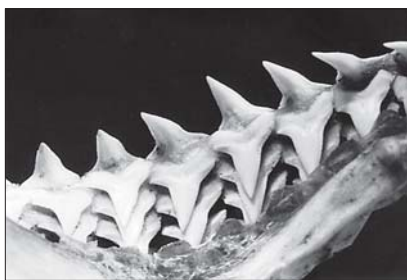
Na Univerzitě Palackého, a to na Filozofické fakultě, tvoří součást tamního studijního materiálu perly světové krásné literatury. Naproti tomu na Přírodovědecké fakultě představují pracovní substrát mj. zvířátka. Následující povídání nebudí chápáno jako mezifakultní konflikt, nýbrž jako malý příspěvek k tomu, jak zoolog čte klasiky...

Obhájí krokodýla

V románu „Podpis čtyř“ vyšetřuje Doyleův hrdina Sherlock Holmes krádež nepoctivě nabytého pokladu. Součástí vysvětlení případu je výpověď jednoho z pachatelů, vysloužilého vojáka – invalidy Jonathana Smalla, kdysi sloužícího v britské koloniální armádě v Indii. Z výpovědi se dovídáme také toto:

„Sotva jsem se trochu naučil pochodovat a zacházet s puškou, dostal jsem bláznivý nápad, abych si šel zaplavat do Gangy. Měl jsem štěstí, že se tam tenkrát koupal také seržant John Holder z naší rotě, který byl jedním z nejlepších plavců v celé armádě. Když jsem doplaval doprostřed řeky, napadl mě krokodýl a uhrzl mý pravou nohu nad kolenem tak čistě, že by to chrupek líp nedokázal. Z toho šoku a ztráty krve jsem omdlel a byl bych se utopil, kdyby mi byl Holder nepřispěchal na pomoc a nevytáhl mě na břeh.“

Velký detektiv vojákovu výpověď přijal, zoolog nikoli. Důvodem jeho pochybností je právě ten „chirurgicky čistý řez“. Zoolog ví, že ta řídká řada

▲ Chrup žraloka

▲ Chrup krokodýla

kolikových zubů krokodýlích čelistí je schopna pevně uchvatit kořist, strhnout ji pod vodu, podílit se na trháni oběti, nemůže ale čistě amputovat. Přesto tu před nimi stojí (na jedné noze, chudák!) nešťastný Jonathan se svou výpovědí. Kdo tu tedy byl viníkem?

O přítomnosti krokodýlů v indických řekách Small jistě mohl vědět, chyběly mu ale vědomosti o existenci sladkovodních žraloků. Několik takových druhů je zoologům známo: jeden žije ve středoamerickém jezere Jezeře Nikaragua, jiný v africké Zambézi a další v indických veletočích. Žraločí chrupek je tvořen souvislou „pilou“ trojúhelníkovitých zubů, která je schopna vykonat ten dokonalý amputační akt, jaký poznamenal Jonathan Small.

Že voják mluvil o krokodýlovi, a ne o žralokovi? Žádný div. Vždyť dravec se při bleskovém útoku vůbec nemusel ukázat nad hladinou. A pak: asi jen fanatický zoolog by v podobné situaci měl čas a chuť na detailní zoologické pozorování!

Text a foto doc. E. Opatrný, PrF UP

Rektoři olomoucké univerzity v letech 1573–1860

14. ANASTASIUS (Anastasio) Paulus (Paolo, Pavel), S.J., Theol. Dr. (* kolem r. 1594 Perugia, Itálie – † 26. 9. 1647 Praha), rektor od 14. 3. 1636 do 20. 8. 1640

S působením P. Pavla Anastasia, S.J., v úřadě rektora koleje a akademie Tovaryšstva Ježíšova v Olomouci je spjata záhada, kterou si nedokázal vysvětlit už Anastasiův nástupce v tomto úřadě, P. Jiří Schönberger, S. J. Ten totiž ke dni 18. srpna 1640, kdy se stal olomouckým jezuitským rektorem a započal svoje rektorské diarium, zaznamenal: „Jak jsem zjistil, diarium [mého předchůdce] Pavla Anastasia bylo odstraněno vyříznutím.“ O původci a příčině záměru vymazat rektorování Pavla Anastasia z historie se rektor Schönberger nezmiňuje, a musíme tedy předpokládat, co jsme naznačili výše – že na to téma postrádal informace. Anastasiovo diarium se bohužel radí k těm historickým pramenům, o nichž sice bezpečně víme, že existovaly, ale nic netušíme o jejich obsahu.

Pavel Anastasius byl rodem Ital – narodil se kolem roku 1594 ve středoitalském městě Perugii, proslaveném mj. svými hradbami o celkové délce 7,6 km s deseti branami, radnicí, dokončenou roku 1333 a univerzitou, založenou roku 1308 papežem Klementem V. a věhlasnou ve středověku zvláště svým právníckým učením. O Anastasiovy mladých letech zatím nejsme informováni – víme pouze, že do Tovaryšstva Ježíšova vstoupil v Římě roku 1613. Jako třiatřicetiletý se páter Pavel Anastasius roku 1627 objevuje v Praze v koleji sv. Klementa na Starém Městě; 8. prosince 1634 zde složil čtyři slavné rádové sliby, a stal se tak jezuitským profesem „quatuor votorum“, kompetentním k zastávání vysokých rádo- vých úřadů. V „kapli našich [tj. jezuitů z] italského národa“, tzn. ve Vlašské kapli klementínské koleje, byl

P. Anastasius 5. září 1633 zřejmě z rozhodnutí rádového generála promován P. Petrem Wadingem, kancléřem „akademie Ferdinandey“, na doktora teologie. Spolu s P. Anastasiem byl téhož dne do téhož akademického gradu povýšen P. Ludvík Crasius, rodem z Flander, promočními „kmotry“ jim byli jezuité P. Jiří Meridies (v letech 1622–1626 olomoucký jezuitský rektor) a P. Pavel Geronis.

O rok později byl Pavel Anastasius postaven jakožto regent do čela pražského jezuitského konviktu a 14. března 1636 byl instalován do úřadu rektora magnifika koleje a akademie TJ v Olomouci. Poněvadž Anastasiovo rektorské diarium bylo z 2. svazku olomouckých rektorských diarií, uchovávaném v tzv. Ceroniho sbírce v Moravském zemském archivu v Brně, vyříznuto, musíme události z let Anastasiova olomouckého rektorování rekonstruovat z jiných pramenů. Především je třeba připomenout, že krátce před Anastasiovou rektorskou instalací byl dne 29. února 1636 imatrikulován

v olomoucké univerzitní matrice čtrnáctiletý Bohuslav Balbín z Vorličné (1621–1688), v budoucnu nejvýznamnější český jezuitský historik a patriot; Balbín v Olomouci poté absolvoval poslední dvě třídy jezuitského latinského gymnázia. Duchovním představeným olomouckého konviktu a semináře sv. Františka Xaverského byl tehdy polský jezuita Mikuláš Lęczycki (Lancicius), jenž Balbína strhl svému příkladem ke vstupu do Tovaryšstva Ježíšova a osobně jej přivedl do jezuitského noviciátu zřízeného při koleji TJ v Brně. Balbín později rozšířil pod titulem *Vita venerabilis Patris Nicolai Lancicii*

▲ „Sčítání kladných a záporných hlasů examinatorů v závěru magisterské disputace.“ Výřez z rytiny Jana Viléma Baura († r. 1640 ve Vídni) zdobící nejstarší dochovanou obrazovou tezi olomoucké jezuitské univerzity, kterou si dal v roce 1640 vyhotovit Jan Arnošt Lysovský z Lysovic, „Olomoučan, Moravan“. Britské muzeum v Londýně

e *Societate Jesu* životopis svého učitele a otcovského přítele (vytištěn byl v Praze r. 1690), původně sepsaný polským jezuitou Wojciechem Wijukem Kojalowiczem, v němž Balbín vzpomněl na Lęczyckého výchovné metody, neberoucí zřetel na šlechtická privilegia: „Když se bilila kolej, musel jsem pomáhat řemeslníkům. Ačkoliv se na mě všichni studenti dívali, musel jsem namáčet štětku v kbelíku a bílit zeď. Byl bych od toho nejraději utekl, kdyby vedle mne nestál můj duchovní otec, který mne neustále napomínal a pobízel.“

Co se dělo v letech 1636–1640 vně zdí olomoucké jezuitské koleje a akademie, shrnuje tzv. *Olomoucká souhrnná kronika z let 1432–1656*, sestavená z různých pramenů a v roce 1858 vydaná Bedou Dudikem; český překlad této kroniky, pořízený Josefem Pruckem, vycházel v letech 1980–1983 v ročence Státního okresního archivu v Olomouci. Dozvídáme se tak, že se v roce 1636 „v jednom sklípku poblíž mořického kostela udušilo pět lidí při mladém pivu“. Pro olomoucké jezuitu však bylo daleko podstatnějším faktem, že 19. září téhož roku zemřel v Brně olomoucký biskup kardinál František z Dietrichštejna, velký příznivec Tovaryšstva Ježíšova; následujícím olomouckým biskupem byl zvolen zdejší kanovník Jan (XIX.) Arnošt z Plattenštejna, jenž však již 21. srpna 1637 zemřel, a na olomoucký biskupský stolec nato usedl arcibiskup Leopold Vilém (1614–1662), bratr císaře Ferdinanda III. (nar. r. 1608, císařem v letech 1636–1657). Dne 30. srpna toho roku vyhořelo 60 domů od Dolní ulice (dnes Lafayetteovy) až k Litovelské bráně (na dolním konci dnešní Riegrovy ulice). Jezuité a jejich studenti nemohli ovšem chybět při olomouckých pobytech příslušníků habsburského arcidomu a cizích panovníků – v *Olomoucké souhrnné kronice* se dočítáme, že v roce 1637 „tudy projížděla cestou do Polska císařova sestra, tam se provdala za polského krále Kazimíra; tím cestováním sem a tam nám způsobila veliké náklady“. O rok později píše kronikář, že „tudy projížděl polský král Kazimír s princeznou na cestě do Badenu, přenocovali zde a 27. října se tudy opět vraceli“. Ve jméne polského krále se kronikář zmýlil, šlo o polského krále Vladislava IV. (nar. r. 1595, králem v letech 1632–1648), jehož chotí byla sestra císaře Ferdinanda III. Cecilie Renata (nar. r. 1611, zemř. r. 1644). Rozptýlením odlišného druhu byly popravy – „dne 12. června [1637] byla popravena jedna selka se svými třemi syny pro vraždu. Dne 15. prosince byli lámáni v kole tři valašští raubiři, jejich vůdce byl napřed drásán kleštěmi.“ Též počasí a kalamity kronikáře zajímaly: „Tuto zimu [1637] byly tak silné mrazy a tolik sněhu, že to nikdo nepamatuje; sněž zůstal až do Velikonoc [tj. do 12. dubna]. 3. února [1638] se zdvihla hrozná bouře a v povětří se objevil veliký div, totiž

YDAVATELSTVÍ UP

Prázdninová produkce

Červenec 2005

Filozofická fakulta

Papajik, D.: *Dějiny měst, městeček a vesnic*. 1. vyd., 48 s.

Krappmann, J., Fiala-Fürst, I. (eds.): *Phantastik – Okkultismus – (Neo-) Mystik*. 1. vyd., 246 s.

Stahl, B. (ed.): *Olmützer Schreibwerkstatt*. 1. vyd., 34 s.

Puchinger, Z.: *Bankovníctví I. Úvodní kapitoly k problematice bankovní soustavy*. 1. vyd., 176 s.

Pedagogická fakulta

Zouharová, M.: *Inovace organizace a prezentace syntaktických terminů v učivu českého jazyka na základní škole*. 1. vyd., 242 s.

Šiška, Z.: *Fonetika a fonologie*. 2. vyd., 68 s.

Langer, V., Staněk, A.: *Antologie textů k evropské integraci*. 1. vyd., 164 s.

Renotířová, M., Ludíková, L., a kol.: *Speciální pedagogika*. 3. vyd., 314 s.

Kopecký, M.: *Úvod do počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky. (Sbírka úloh)*. 1. vyd., 68 s.

Kopecký, M.: *Úvod do počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky*. 2. vyd., 74 s.

Přírodovědecká fakulta

Voženilek, V.: *Cartography for GIS. Geovisualization and Map Communication*. 1. vyd., 144 s.

Středisko celoživotního vzdělávání učitelů

Klement, M., Serafín, Č.: *Práce s počítačem 1. Úvod do hardware a software*. 1. vyd., 68 s.

Klement, M.: *Práce s počítačem 2. Microsoft Windows XP*. 1. vyd., 72 s.

Klement, M.: *Práce s počítačem 3. Průzkumník Windows*. 1. vyd., 68 s.

Klement, M.: *Práce s počítačem 4. Microsoft Word pro začátečníky*. 1. vyd., 68 s.

Klement, M.: *Práce s počítačem 5. Microsoft Word pro pokročilé*. 1. vyd., 76 s.

Klement, M.: *Práce s počítačem 6. Microsoft Internet Explorer*. 1. vyd., 64 s.

Ydavatelství UP

Sovová, J., Casadei, L.: *Textová cvičebnice pro zahraniční bohemisty + CD*. 1. vyd., 110 s.

Srpen 2005

Fakulta tělesné kultury

Formánková, S.: *Základní gymnastika – názvosloví nejčastěji používaných postav, poloh a pohybů (cvičení prostrná)*. 1. vyd., 52 s.

Miklánková, L.: *Tělesná výchova na 1. stupni základní škol (základní gymnastika)*. 1. vyd., 84 s.

Filozofická fakulta

Peprník, M., Sweney, M. (eds.): *America: Home of the Brave*. 1. vyd., 220 s.

Lékařská fakulta

Šimánek, V. (ed.): *AUPO. Biomedical Papers*. Volume 149, Number 1. 188 s.

Výroční zpráva 2004. 1. vyd., 78 s.

Pedagogická fakulta

Režný, P.: *Interpretace mužských sborů Leoše Janáčka*. 1. vyd., 152 s.

Kalhous, Z., Obst, O.: *Didaktika sekundární školy*. 1. vyd., 188 s.

Středisko distančního vzdělávání

Reiterová, E.: *Statistické hodnocení výzkumu pro studenty kombinované studia psychologie*. 1. vyd., 52 s.

Reiterová, E.: *Psychometrie pro studenty kombinovaného studia psychologie*. 1. vyd., 68 s.

Ydavatelství UP

Janoška, M.: *Moravská brána očima geologa*. 2. vyd., 48 s.

-kop-

Dokončení na str. 12

